

»Kaj Bog hoče od nas?« (prim. Mih 6,8) Molitvena osmina za edinstvo kristjanov 2013

Uvodne misli

Oktobra lani (2012) je minilo petdeset let od začetka 2. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora (1962–1965), ki je zapisal: »Pospeševati obnovitev edinstva med vsemi kristjani, to je eden izmed glavnih ciljev koncila. Kristus Gospod je namreč ustanovil eno in edino Cerkev ... Razdeljenost čisto gotovo nasprotuje Kristusovi volji, je svetu v pohujšanje in v škodo najsvetejši stvari, namreč oznanjevanju evangelija vsemu stvarstvu« (Odlok o ekumenizmu, 1).

Koncil je posebej izpostavil pomen »duhovnega ekumenizma«, ki vključuje »spreobrnjenje srca in svetost življenja skupaj z zasebnimi in javnimi molitvami za edinstvo kristjanov«. Duhovni ekumenizem je »duša vsega ekumenskega gibanja«.

Ko se torej leto za letom v molitveni osmini zbiramo k maši in molitvam, izpolnjujemo željo celotne Cerkve. Srečujemo se tudi z verniki in predstavniki drugih Cerkva, saj je »dovoljeno in celo zaželeno, da se katoličani združujejo k molitvi« skupaj z njimi (E 8).

Slovenski ekumenski svet je pripravil pričujoči liturgični pripomoček z berili in nagovori (premišljevanji). V glavnih črtah jih je pripravila ekumenska skupina v Indiji, vendar smo jih – ob sodelovanju drugih krščanskih Cerkva v Sloveniji – prilagodili našim razmeram.

Glavna misel letošnje osmine (»Kaj Bog hoče od nas?«) je vzeta iz preroka Miheja. Premišljevali bomo o tem, kako je iskanje vidne edinstva neločljivo povezano s prizadevanjem za pravičnost in dostojanstvo vsakega človeka.

Primerno je, da vsaj v dneh osmine na vidno mesto v cerkvi postavimo sliko bl. A. M. Slomška, predhodnika modernega ekumenskega gibanja, in svetih bratov Cirila in Metoda. Letos (2013) bomo obhajali 1150-letnico njunega prihoda na Veliko Moravsko (863). V bogoslužje in v veroučna srečanja lahko vključimo molitev, ki jo molijo člani Apostolstva (str. 5). K molitvi lahko povabimo skupine v župniji, družine in bolnike. Obhajanje osmine obogatimo s kakšno oprijemljivo gesto naklonjenosti do kristjanov drugih Cerkva, ki živijo v župniji.

dr. Bogdan Dolenc
tajnik Slovenskega ekumenskega sveta

Priprava molitvene osmine za edinstvo 2013

Navada je, da na severni polobli obhajamo osmino v dneh med 18. in 25. januarjem. Ta dva datuma je leta 1908 predlagal Paul Wattson, ker je to teden med praznikoma sv. Petra in sv.

Pavla in ima torej simbolični pomen (po rimskem koledarju so takrat 18. januarja praznovali Sedež apostola Petra). Gradivo za osmino že dolga leta skupaj pripravljata *Papeški svet za edinost* in komisija *Vera in cerkvena ureditev (Faith and Order)* pri *Svetovnem (Ekumenskem) svetu Cerkev*. Namenjeno je za čas osmine kot tudi za vse leto, ko naj bi bilo v pomoč in spodbudo za zasebno ali skupno molitev ob drugih ekumenskih srečanjih. Pri njih naj bi izražali tisto stopnjo občestva, ki je že dosežena in molili za polno edinost, ki jo hoče Kristus. Na južni polobli obhajajo to osmino v bližini binškošnega praznika, ki je prav tako pomenljiv simbolični dan za edinost Cerkev.

Gradivo, ki je pripravljeno na svetovni ravni, naj bi bilo prilagojeno za rabo na krajevni, narodni ravni. Pri takšni prilagoditvi naj bi sodelovale krščanske Cerkev, ki so navzoče v določenem narodu. V Sloveniji je pri pripravi nagovorov in prošenj letos prvič sodelovala Evangeljska binškošna Cerkev (Evangeljska Cerkev »Dobrega pastirja«, Novo mesto) (gl. Osmi dan osmine).

Prvi osnutek gradiva je delo *Študentskega krščanskega gibanja Indije* (SCMI) ob posvetovanju z *Vseindijsko katoliško univerzitetno federacijo* (AICUF) in z *Narodnim svetom Cerkev v Indiji* (NCCI). Dokončno obliko je temu gradivu dala skupina, ki sta jo imenovala komisija Vera in cerkvena ureditev ter Papeški svet za edinost.

Molitev za edinost

Gospod Jezus, na večer, preden si umrl za nas, si molil, da bi bili vsi Tvoji učenci popolnoma eno, kakor Ti v Očetu in Oče v Tebi. Daj, da bomo živo začutili, kako velika nezvestoba do Tebe je naša razdeljenost. Daj nam iskrenosti, da bomo priznali in obžalovali ravnodušnost, nezaupanje in medsebojno nenaklonjenost, ki se morda skrivajo v nas. Daj nam poguma, da bomo vse to izkoreninili. Nakloni nam, da se vsi zedinimo v Tebi, da bi se iz naših src in ustnic neprestano dvigala Tvoja molitev za edinost kristjanov, kakršno Ti hočeš. V tebi, ki si popolna Ljubezen, naj najdemo Pot, ki vodi do edinosti v poslušnosti Tvoji Ljubezni in Resnici. Amen.

Molitev, ki so jo slovenski škofje potrdili za člane Apostolstva sv. Cirila in Metoda:

O Bog, ki si nas po svetih bratih Cirilu in Metodu poklical k edinosti vere, zedini vse kristjane v svoji sveti Cerkvi. Naj bomo v češčanju troedinega Boga vsi narodi na zemlji združeni, kakor so združeni Božji izvoljenci v nebesih. To te prosimo po zasluženju Jezusa Kristusa, po priprošnji prečiste Device Marije, sv. Cirila in Metoda, sv. Leopolda Mandiča in vseh svetnikov. Amen.

Oče naš ... Zdrava Marija ... Slava Očetu ...

Sveta Devica Marija, prosi za nas!

Sveta brata Ciril in Metod, prosita za nas!

Blaženi Anton Martin Slomšek, prosi za nas!

Svetopisemski odlomek, ki je izhodišče molitev in razmišljanj

(Mih 6,6–8)

»S čim naj stopim pred Gospoda, se priklonim Bogu višave?
Naj stopim predenj z žgalnimi daritvami, z enoletnimi teleti?
Mar se bo Gospod veselil tisočev ovnov, desetisočev potokov olja?
Naj mu svojega prvorojenca darujem zaradi svoje pregrehe,

sad svojega telesa za greh svoje duše?«

Oznani ti je, o človek, kaj je dobro, **kaj Gospod hoče od tebe:** nič drugega, kakor da ravnaš pravično, da ljubiš dobrohotnost in ponižno hodiš s svojim Bogom.«

Predstavitev teme molitvene osmine 2013

»Kaj Bog hoče od nas?« (prim. Mih 6,8)

Študentsko krščansko gibanje v Indiji (SCMI) praznuje svojo stoletnico, zato je bilo povabljen, da pripravi gradivo za Molitveno osmino za edinstvo kristjanov (2013). K temu delu so pritegnili Zvezo vseh katoliških univerz v Indiji ter Narodni svet Cerkev. Med pripravami so razmišljali o pomenu molitvene osmine in prišli do spoznanja, da – glede na velike krivice, ki jih trpijo Daliti (»nedotakljivi«) v indijski državi in v Cerkvah – iskanja vidne edinstva ni mogoče ločiti od razkrinkavanja in odstranjevanja sistema kast in brez priznavanja zaslug najrevnejših v prid edinstva.

Daliti v Indiji – to so skupnosti, ki po splošnem gledanju ne pripadajo nobeni kasti (»Out-castes«), a se jih kastni sistem najbolj dotika. (Njihov položaj izključenosti in odrinjenosti bi lahko primerjali položaju Romov v Evropi). Kastni sistem je tega oblika plastenja (stratifikacije) družbe in sloni na pojmih obredne čistosti oziroma ne-čistosti (pollution). V tem sistemu se kaste delijo na »višje« in »nižje«. Dalitske skupnosti veljajo za najbolj ne-čiste, ki »onesnažujejo« tudi druge. S tem so izločeni iz kastnega sistema. Nekoč so jih imenovali celo »nedotakljivi« (»untouchable«). Zaradi vsega tega so Daliti odrinjeni na rob družbe, v politiki niso primerno zastopani, gospodarsko so izkoriščani in kulturno podrejeni. Skoraj 80 % indijskih kristjanov izhaja iz dalitskih skupnosti.

Kljub izjemnemu napredku v 20. stoletju ostajajo Cerkve v Indiji razdeljene na osnovi doktrinalnih delitev, ki so jih prinesli tja iz Evrope in od drugod. Needinstvo med kristjani ter med Cerkvami v Indiji je še bolj izrazita zaradi sistema kast. Ta sistem – podobno kot apartheid, rasizem in nacionalizem – pomeni za edinstvo indijskih kristjanov resen izziv, s tem pa tudi za moralno in občestveno pričevanje Cerkev, ki je eno Kristusovo telo. Kaste so pojav, ki vnašajo delitev v Cerkev in je zato tudi nujna zadeva njenega nauka (doktrine). V tem kontekstu nas letošnja molitvena osmina vabi, da razmišljamo ob odlomku iz preroka Miheja (Mih 6,6–8), ki se sprašuje, »kaj Bog hoče od nas«. Izkustvo Dalitov nam bo služilo kot glavno izhodišče za naša teološka razmišljanja ob svetopisemskem odlomku.

Mihej je eden od dvanajsterih malih prerokov Stare zaveze in je prerokoval v letih 737–690 v Judeji. Doma je bil iz kraja Morešet jugozahodno od Jeruzalema in je deloval v času judovskih kraljev Jotama, Ahaza in Ezekija (Mih 1,1). Živel je v podobnih političnih, gospodarskih, moralnih in verskih razmerah kot njegov sodobnik Izaija. Skupaj z njim je bil priča porušenju Samarije in vpadu asirskega kralja v Južno kraljestvo leta 701 pr. Kr. Njegova žalost in jok ob nesreči njegovega ljudstva dajeta ton njegovi knjigi. Svoj gnev usmerja proti voditeljem (2,1–5) in duhovnikom, ki so izdali svoje ljudstvo.

Mihejeva knjiga spada v literarno izročilo preroštva. V središču njegovega sporočila je napoved sodbe. Knjiga ima tri dele: napoved sodbe na splošno (pogl. 1–3), napoved odrešenja (pogl. 4–5) ter izrek sodbe in proslavljanje rešitve (pogl. 6–7). V prvem delu Mihej ostro biča nosilce oblasti, tako politične kot verske, ker zlorabljajo svojo oblast in kradejo ubogim: »trgajo kožo z njih« (3,2) in »sodijo za podkupnino« (3,11). V drugem delu Mihej spodbuja ljudstvo, naj poroma »na Gospodovo goro, k hiši Jakobovega Boga. Poučil nas bo o svojih

potih in hodili bomo po njegovih stezah« (4,2). Tretji del prinaša razodetje Božje sodbe skupaj s povabilom, naj ljudje v upanju pričakujejo odrešenje in verujejo v Boga, ki »odpušča krivdo in gre prek pregrehe« (7,18). To upanje se nanaša na Mesija, ki bo »mir« (5,4). Prišel bo iz Betlehema (»Betlehem, ... iz tebe mi pride tisti, ki bo vladal v Izraelu« – 5,1) in bo prinesel rešitev »do koncev zemlje« (5,3). Mihej vabi vse narode sveta, naj se pridružijo temu romanju in tako postanejo deležni rešitve, ko bodo dosegli pravičnost in mir.

Mihejev roteči klic k pravičnosti in miru se najbolj zgosti v vrsticah 6,1–7,7, iz katerih je vzeta tudi tema letošnje molitvene osmine za edinstvo: »Oznanil ti je, o človek, kaj je dobro, kaj GOSPOD hoče od tebe...« (6,8). Pravičnost in mir sta umeščena znotraj zgodovine odnosov med Bogom in človeštvom. Mihej poudarja, da ta zgodovina zahteva močan etični čut in zavest. Podobno kot drugi preroki, ki so živeli v obdobju izraelskega kraljestva, tudi Mihej spominja ljudstvo, da jih je Bog rešil iz egiptovske sužnosti in jih prek zaveze poklical, da gradijo družbo, ki bo temeljila na človekovem dostojanstvu, enakosti in pravici. Resnična vera v Boga je neločljiva od osebne svetosti in od prizadevanja za socialno pravičnost. Bog od nas ne pričakuje najprej zunanjega bogoslužja, tisočev ovnov in žgalnih daritev (6,7), ampak da ravnamo pravično, da ljubimo dobrohotnost in ponižno hodimo s svojim Bogom (prim. 6,8).

Položaj Božjega ljudstva v Mihejevem času je v več pogledih primerljiv s položajem skupnosti Dalitov v Indiji. Tudi oni doživljajo zatiranje in krivice s strani tistih, ki jim odrekajo pravice in dostojanstvo. Mihej primerja pohlepneže, ki izkoriščajo revne, z ljudmi, ki »jedo meso mojega ljudstva, odirajo z njih kožo in lomijo njihove kosti« (3,3). Prerok odklanja obrede in daritve, saj so razvrednoteni, ker niso povezani s skrbjo za pravičnost. Bog zahteva, da postavljamo pravičnost v središče naše pobožnosti in obredov. Mihejevo sporočilo ima preroški pomen za današnji položaj v Indiji, ko diskriminacijo Dalitov opravičujejo s pomočjo vere in pojmov obredne čistosti oziroma nečistosti. Smisel in pomen vere stoji in pade z njenim odnosom do pravičnosti. Ko imamo pred očmi današnji položaj Dalitov in beremo, kako Mihej poudarja moralno razsežnost naše vere, se moramo vprašati, kaj Bog v resnici zahteva od nas: več daritev ali pripravljenost, da hodimo z Bogom v pravičnosti in miru?

Biti Kristusov učenec pomeni hoditi po poti pravičnosti, usmiljenja in ponižnosti. Prisposodob »hoje« (»walking«) smo izbrali kot vezni člen, ki povezuje vseh osem dni molitve. Prisposodba hoje, se pravi nečesa dejavnega, načrtnega in vztrajnega, lepo opisuje dinamiko, ki je značilna za Kristusove učence. V tem letu (2013) bo v mestu Busan v Južni Koreji potekalo deseto zborovanje Svetovnega sveta Cerkev z geslom »Bog življenja, vodi nas k pravičnosti in miru«. V naših molitvah in premišljevanjih bo odmevala tudi ta misel, saj bomo imeli pred seboj podobo Boga kot Trojico, ki spremlja človeštvo na njegovih poteh in vstopa v človeško zgodovino ter vse ljudi vabi, da se mu pridružijo v tej hoji.

Posamezne teme se nanašajo na različne načine hoje. Tako se osredotočamo na različne razsežnosti verodostojne hoje za Kristusom, hoje po poti pravičnosti, ki vodi v življenje: »Na stezi pravičnosti je življenje« (Prg 12,28 a).

Kaj Bog hoče od nas danes? Da hodimo po poti pravičnosti, usmiljenja in ponižnosti. Biti Kristusov učenec pomeni hoditi po ozki poti Božjega kraljestva, ne pa po široki cesti današnjih zemeljskih kraljestev. Hoja po poti pravičnosti vključuje naporen boj in prinaša osamljenost, ki je povezana s protestom. Ni nenevarno upirati se »oblastem in svetovnim gospodovalcem« (Ef 6,12). To še posebej velja tam, kjer na ljudi, ki se zavzemajo za

pravičnost, gledajo kot na netilce prepira in kalivce miru. Mir in edinstvo sta popolna samo, če sta utemeljena na pravičnosti.

Hoja Kristusovih učencev lahko postane prisposoba za »hojo, ki jo spremlja udarjanje na dalitski boben«. Glede na to, da so v središču letošnje molitvene osmine indijski Daliti, naj omenimo, da indijska javnost mnoge skupnosti Dalitov povezuje s profesionalnim obrednim bobnanjem po indijskih vaseh. Dalitsko udarjanje na boben ne le kliče navzočnost božanskih sil ampak tudi omogoča skupnosti varno hojo v prehodnih obdobjih s tem, da odganja vsakršno zlo. Bobnanje pri Dalitih so vnovič oživili kot slovesno izražanje dalitske kulture in identitete. Ko torej govorimo o »hoji Kristusovih učencev, ki jo spremlja dalitski boben«, imamo v mislih takšno hojo za Kristusom, ki nenehno kliče v spomin, da je Bog trajno navzoč sredi med najbolj odrinjenimi. To je hoja za Kristusom, ki opozarja na trdoživost Dalitov, ko se spoprijemajo z zlom in prispevajo k blaginji širše skupnosti. S takšno hojo za Kristusom potrjujemo, da sta tudi dalitska kultura in istovetnost prostor izkustva Kristusove navzočnosti (prim. Mt 25,40: »Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili«). Takšen odnos do Dalitov vodi k pristni solidarnosti in vzpostavlja takšno edinstvo kristjanov, ki bo prosta vsakršne oblike diskriminacije in izključevanja.

Z nekaterimi skupnostmi Dalitov v Indiji ljudje pogosto povezujejo poklic »šivanja sandalov«. To je eden od načinov, kako se te skupnosti preživljajo. Obenem simbolizira njihov boj za osmišljanje življenja, ko trdoživi in polni upanja prenašajo ponižujoče in človeka nevredne razmere. Prav bi bilo, da bi to izkustvo trdega boja za preživetje pri Dalitih postalo za nas neke vrste obuvalo (»sandali«), ki si ga nataknemo, ko se vsak na svojem mestu trudimo hoditi po poti pravičnosti, ko delamo, kar Bog hoče od nas. Pokojni Janez Pavel II. je zapisal: »Vsaka oblika predsodkov na temelju kast med kristjani je proti-znamenje (countersign), ki spodkopava pravo človeško solidarnost, ogroža pristno duhovnost in resno ovira cerkveno poslanstvo evangelizacije« (Nagovor škofom Madrasa-Mylapore, Madurai in Pondicherry-Cuddalore, 7.11.2003). Naj nam Bog pravičnosti, edinstva in miru da moč, da bomo verodostojna znamenja človeške solidarnosti, da bomo tako storili, kar Bog hoče od nas.

Prvi dan (petek, 18. januarja): Hodimo skupaj in se pogovarjamo

Uvod

Molitvena osmina za edinstvo kristjanov je eden najlepših sadov ekumenskega ali zedinitvenega gibanja. Ta molitvena pobuda je letos stara že 104 leta. Tokrat jo obhajamo pod geslom: »Kaj Bog hoče od nas?« V današnji Božji besedi bomo našli enega od odgovorov. Kakor sta učenca na poti v Emavs hodila skupaj in se pogovarjala, smo tudi kristjani različnih Cerkva in skupnosti povabljeni, da hodimo skupaj, se spoštljivo pogovarjamo in sodelujemo. Kakor takrat se tudi danes nam v tem pogovoru pridružuje Jezus sam, hodi z nami ter nam odkriva »kaj Bog hoče od nas«.

Prvo berilo: Babilonski stolp in dediščina naše različnosti (1 Mz 11,1–9)

Berilo iz Prve Mojzesove knjige.

Vsa zemlja je imela en sam jezik in isto govornico. Ko so se ljudje odpravili od vzhoda, so našli ravnino v šinárski deželi in se tam naselili. Rekli so drug drugemu: »Dajmo, delajmo opeko in jo žgimo v ognju!« Opeko so uporabljali namesto kamna in zemeljsko smolo namesto malte. Rekli so: »Dajmo, sezidajmo si mesto in stolp, katerega vrh naj sega do neba, in naredimo si ime, da se ne bomo razkropili po vsej zemlji!« GOSPOD je stopil dol, da bi si

ogledal mesto in stolp, ki so ga postavili človeški otroci. In GOSPOD je rekel: »Glej, eno ljudstvo so in vsi imajo en jezik, in to je šele začetek njihovega dela. Zdaj jih ne bo nič več zadržalo; kar koli bodo hoteli, bodo naredili. Dajmo, stopimo dol in tam zmešajmo njihov jezik, da ne bodo več razumeli govorice drug drugega!« In GOSPOD jih je razkropil od tam po vsej zemlji in nehali so zidati mesto. Zato se je imenovalo Babel, ker je tam GOSPOD zmešal jezik vse zemlje in od tam jih je GOSPOD razkropil po vsej zemlji.

Ps 34,11–18: Pridite, sinovi, poslušajte me: Bog nas vabi k pogovoru

Odpev: Govôri, Gospod, tvoj hlapec poslušá.
Mladi levi trpijo pomanjkanje in stradajo,
a tistim, ki iščejo Gospoda, ne manjka nič dobrega.
Pridite, sinovi, poslušajte me,
strahu Gospodovega vas bom učil. **Odpev.**

Kdo je mož, ki ima veselje nad življenjem,
ki ljubi dneve, da bi videl dobro?
Zadržuj svoj jezik od zla,
svoje ustnice od zvijačnega govorjenja. **Odpev.**

Ogiblji se zla in delaj dobro,
išči mir in hodi za njim.
Gospodove oči so uprte v pravične,
njegova ušesa v njihovo klicanje. **Odpev.**

Gospodovo obličje je zoper hudodelce,
da izbriše z zemlje njihov spomin.
Vpili so, in Gospod je odgovoril,
iz vseh njihovih stisk jih je rešil. **Odpev.**

Drugo berilo: Prihod Svetega Duha in dar medsebojnega razumevanja (Apd 2,1–12)
Berilo iz Apostolskih del.

Ko je prišel binkoštni dan, so bili vsi zbrani na istem kraju. Nenadoma je nastal z neba šum, kot bi se bližal silovit vihar, in napolnil vso hišo, kjer so se zadrževali. Prikazali so se jim jeziki, podobni plamenom, ki so se razdelili, in nad vsakim je obstal po eden. Vsi so bili napolnjeni s Svetim Duhom in začeli so govoriti v tujih jezikih, kakor jim je Duh dajal izgovarjati. V Jeruzalemu so tedaj prebivali Judje, pobožni možje iz vseh narodov pod nebom. Ko se je razširil glas o tem, se je zbrala množica ljudi, ki so bili vsi iz sebe, ker jih je vsakdo slišal govoriti v svojem jeziku. Strmeli so, se čudili in govorili: »Glejte, ali niso vsi ti, ki govorijo, Galilejci? Kako, da jih slišimo vsak v svojem materinem jeziku? Parti, Medijci in Elámci in tisti, ki prebivamo v Mezopotamiji, Judeji in Kapadokiji, v Pontu in Aziji, v Frigiji in Pamfiliji, v Egiptu in v libijskih krajih blizu Cirene, in mi iz Rima, ki se zdaj mudimo tukaj, Judje in spreobrnjenci, Krečáni in Arabci – vsi jih slišimo, kako v naših jezikih oznanjajo velika Božja dela!« Vsi so bili osupli in si tega niso znali razložiti. Drug drugega so spraševali: »Kaj naj to pomeni?«

Aleluja. Gospod, odpri nam srce, da bomo poslušali besede tvojega sina. Aleluja.

Evangelij: Pogovor z Vstalim Jezusom na poti v Emavs (Lk 24,13–25)
Iz svetega evangelija po Luku.

Prav tisti dan sta dva izmed učencev potovala v vas, ki se imenuje Emavs in je šestdeset stadijev oddaljena od Jeruzalema. Pogovarjala sta se o vsem tem, kar se je zgodilo. In medtem ko sta se pogovarjala in razpravljala, se jima je približal sam Jezus in hodil z njima. Njune oči pa so bile zastrte, da ga nista spoznala. Rekel jima je: »O kakšnih rečeh se pogovarjata med potjo?« Žalostna sta obstala in eden izmed njiju, ki mu je bilo ime Kleopa, mu je odgovoril: »Si ti edini tujec v Jeruzalemu, ki ne ve, kaj se je tam zgodilo te dni?« »Kaj neki?« je rekel. Dejala sta: »Kar se je zgodilo z Jezusom Nazarečanom, ki je bil prerok, mogočen v dejanju in besedi pred Bogom in vsem ljudstvom; kako so ga naši veliki duhovniki in poglavarji izročili v smrtno obsodbo in ga križali. Mi pa smo upali, da je on tisti, ki bo odkupil Izrael. Vrh vsega pa je danes že tretji dan, odkar se je to zgodilo. Vsi iz sebe smo tudi zaradi nekaterih žena iz naših vrst. Ko so bile zgodaj zjutraj pri grobu in niso našle njegovega telesa, so se vrnile in pripovedovale, da so imele celó videnje angelov, ki so dejali, da živi. Nekateri izmed naših so šli h grobu in so našli vse takó, kakor so pripovedovale žene, njega pa niso videli.« In on jima je rekel: »O nespametna in počasna v srcu za verovanje vsega, kar so povedali preroki!

Nagovor

Bog ti je oznanil, »o človek, kaj je dobro, kaj Gospod hoče od tebe: nič drugega, kakor da ravnaš pravično, da ljubiš dobrohotnost in ponižno hodiš s svojim Bogom.« – Ob teh stavkih iz davnega 8. stoletja pred Kristusom, ki jih je zapisal prerok Mihej, bomo razmišljali v teh dneh molitvene osmine. Kaj pomeni »ponižno hoditi s svojim Bogom«? Med drugim pomeni tudi to, da živimo kot ljudje, ki drug z drugim govorimo, se poslušamo, poslušamo tudi Boga in se v molitvi z njim pogovarjamo. Temu bo posvečena naša današnja misel.

Kjerkoli je prišlo do spora ali preloma v medčloveških odnosih, v družini ali družbi, je pogovor, dialog, edina pot, če naj spet vzpostavimo edinost in slogo. To velja tudi za prelome ali razkole med kristjani. Ne polemika, ne kritika, ne vzvišeno poučevanje drugega, še manj obsojanje, ampak dialog ustreza dostojanstvu človeka. Z dialogom se uresničuje človek kot posameznik in v skupnosti. Dialog je tudi bistvena sestavina ekumenskega prizadevanja in uspešno poteka že desetletja med krščanskimi Cerkvami in skupnostmi. Pogovor ne pomeni samo izmenjave misli, ampak tudi izmenjavo darov, medsebojno bogatenje. Pri njem se drug od drugega učimo, spoznavamo, koliko nam je skupnega in katere razlike še obstajajo med nami. Tako raste razumevanje. Tako spoznavamo, »kaj Gospod hoče od nas« in to tudi vršimo: prek pogovora se začno spreminjati odnosi med ljudmi in med Cerkvami.

Opis zidanja babilonskega stolpa nam pove, da so ljudje sposobni velikih dejanj in podvigov, če se med seboj razumejo, če govorijo isti jezik. Pove pa tudi, da lahko njihova podjetnost postane razlog za brezmejno domišljavost in napuh. Nagib za zidanje mesta in stolpa, »katerega vrh naj sega do neba,« je bil en sam: »Naredimo si ime.« Na koncu ta načrt pripelje do zmešnjave jezikov, do medsebojne odtujitve in nerazumevanja. Vse odtlej se moramo ljudje z veliko truda in pozornosti spet učiti medsebojnega sporazumevanja, ker nas je Babilon sprl in odtujil. Šele z binkoštni, s prihodom Svetega Duha, je to razumevanje spet možno onkraj vseh razlik. Binkošti so sad Jezusovega vstajenja. Duh tudi nam daje dar govorjenja in poslušanja, če smo zanj odprti. Poklicani smo, da hodimo v Duhu.

Binkošti povedo še nekaj drugega: nesloge in nerazumevanja ne more ozdraviti človek iz lastnih moči; zdravilo prihaja od zgoraj, zdravilo je sam Sveti Duh, ki je Duh ljubezni. Tudi nastanek ekumenskega gibanja je delo Svetega Duha.

Učenca na poti v Emavs sta doživljala oboje hkrati: skupno pot in pogovor. A ta pogovor je razodeval globoko žalost in razočaranje ob razblinjenih upih. Zato se prav lahko prepoznamo v obeh učencih: kot Cerkev, ki doživljajo bolečino razdeljenosti ali kot družba, ki je razdeljena zaradi predsodkov in odtujenosti. Toda ravno trenutek našega obupa in žalosti je Jezusov trenutek: pridruži se pogovoru, a ne kot vzvišen učitelj, ampak postane sogovornik in sopotnik. Želi se udeleževati naših pogovorov. Želi slišati naše povabilo: »Ostani z nami, kajti proti večeru gre in dan se je že nagnil.« Saj nam ima še toliko povedati.

Vsi kristjani doživljamo trenutke takšnega srečanja z Jezusom. Ali ne začutimo kdaj kot emavska učenca, da naše srce zagori, ko nam govori po evangeliju. Čim bolj se vsi spreobračamo k njemu in se ga oklepamo, čim bliže smo njemu, tem bliže smo tudi med seboj. Tako počasi, a neustavljivo raste edinost med kristjani. Raste od znotraj, če gojimo iskren pogovor in se trudimo hoditi z našim Bogom.

Prošnje

Nebeški Oče, pridružujemo se Jezusovi molitvi pri zadnji večerji in te prosimo:

Daj, da bomo vsi eno.

1. Gospod, pomagaj nam, da bomo z iskrenim pogovorom premagali vse ovire in dosegli edinost kristjanov.

2. Daj nam, da bomo pripravljeni ne le govoriti, ampak drug drugega tudi poslušati in se vanj vživeti.

3. Učencema na poti v Emavs si se med pogovorom pridružil in jima odprl srce. Pridruži se tudi nam in ostani z nami.

4. Pošlji nam svojega Svetega Duha, naj se naučimo njegovega jezika ljubezni.

5. Pomagaj nam, da postanemo sopotniki in pomočniki trpečih in zapostavljenih.

Vsemogočni, večni Bog, razodeni nam svojo voljo in spremljaj naša prizadevanja za spravo in edinost, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Drugi dan (sobota, 19. januarja): Hodimo skupaj s tistimi, ki so »zlomljeno Kristusovo telo«

Uvod

Danes nas molitvena osmina za edinost vabi, da razmišljamo o solidarnosti. Kristjani hodimo skupaj s tistimi, ki so »zlomljeno Kristusovo telo«. Jezus je pri zadnji večerji razlomil kruh in s tem nakazal, da bo naslednji dan »razlomljeno« tudi njegovo zemeljsko telo. S tem je izrazil najglobljo solidarnost z vsemi »zlomljenimi« ljudstvi in posamezniki v vsej človeški zgodovini. Ker vsi krščeni sestavljamo eno Kristusovo telo, se moramo učiti takšne solidarnosti s trpečimi.

Prvo berilo: Ali lahko te kosti oživijo? (Ezk 37,1–14)

Berilo iz knjige preroka Ezekijela.

Gospodova roka je bila nad menoj. Gospod me je po duhu peljal ven in me postavil v sredo doline, ki je bila polna kosti. Peljal me je krog in krog ob njih: bilo jih je silno veliko po dolini in zelo suhe so bile. Rekel mi je: »Sin človekov, ali lahko te kosti oživijo?« Rekel sem: »Gospod Bog, ti veš!« Tedaj mi je rekel: Prerokuj nad temi kostmi in jim reci: »Suhe kosti, poslušajte Gospodovo besedo! Tako govori Gospod Bog tem kostem: Glejte, poslal bom duha v vas in boste oživele. S kitami vas bom obdal in dal, da bo zrastle meso na vas. Prevlekel vas bom s kožo in vam dal duha, da boste oživele. Tedaj boste spoznali, da sem jaz Gospod.«

Prerokoval sem, kakor mi je bilo ukazano. Ko sem prerokoval, je nastal šum. In glej, hrup: kosti so se približale druga drugi. Videl sem: glej, že so bile kite na njih, zrastle je meso in koža se je razpela čeznje po vrhu. Duha pa ni bilo v njih. Tedaj mi je rekel: »Prerokuj duhu, prerokuj, sin človekov, in reci duhu: Tako govori Gospod Bog: Od štirih vetrov pridi, duh, in dihni v te pobite, da oživijo!« Ko sem prerokoval, kakor mi je bilo ukazano, je prišel vanje duh. Oživele so in se postavile na noge: silno velika vojska. Rekel mi je: »Sin človekov, te kosti so vsa Izraelova hiša. Glej, govorijo: ›Naše kosti so usahnile, naše upanje je splahnelo, uničeni smo.‹ Zato prerokuj in jim reci: Tako govori Gospod Bog: Glejte, jaz odprem vaše grobove, vzdignem vas iz vaših grobov, o moje ljudstvo, in vas pripeljem v Izraelovo deželo. Spoznali boste, da sem jaz Gospod, ko odprem vaše grobove in vas vzdignem iz vaših grobov, o moje ljudstvo. Svojega duha denem v vas, da boste oživel, in vas spet postavim na vašo zemljo. Tedaj boste spoznali, da sem jaz, Gospod, govoril in storil, govori Gospod.«

Ps 22,1–8: Božji služabnik vpije k Bogu

Odpev: Gospod, ti si moja rešitev.

Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?
Daleč od moje rešitve so besede mojega vpitja.
Moj Bog, kličem podnevi, pa me ne uslišiš,
ponoči, pa ni pomiritve zame. **Odpev.**

Vate so zaupali naši očetje,
zaupali so, in si jih osvobodil.
K tebi so klicali, in so bili rešeni,
vate so zaupali, in niso bili osramočeni. **Odpev.**

Jaz pa sem črv, ne človek,
sramotenje ljudi, prezir ljudstva.
Vsi, ki me vidijo, me zasmehujejo,
kremžijo ustnice, zmajujejo z glavo. **Odpev.**

Drugo berilo: Pojdimo tudi mi z Jezusom ven iz šotorišča (Heb 13,12–16)

Berilo iz Pisma Hebrejcem.

Jezus je trpel zunaj vrat, da bi ljudstvo posvetil s svojo krvjo. Pojdimo mu torej naproti, ven iz šotorišča, in prenašajmo njegovo sramoto, saj nimamo tu stalnega mesta, ampak iščemo prihodnje. Po njem torej Bogu neprenehoma prinašajmo na oltar hvalno žrtev, namreč sad ustnic, ki slavijo njegovo ime. Ne pozabite pa delati dobro in deliti svoje z drugimi, kajti take žrtve so Bogu všeč.

Aleluja. Sin Človekov je prišel, da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge.
Aleluja.

Evangelij: Jezus razlomi kruh in se pred trpljenjem izroči svojim v dar (Lk 22,14–23)

Iz svetega evangelija po Luku.

Ko je prišla ura, je Jezus sédel k mizi in apostoli z njim. In rekel jim je: »Srčno sem želel jesti z vami to pashalno večerjo, preden bom trpel, kajti povem vam, da je ne bom več jedel, dokler ne bo dopolnjena v Božjem kraljestvu.« In vzel je kelih, se zahvalil in rekel: »Vzemite to in si razdelite med seboj, kajti povem vam, odslej ne bom več pil od sadu vinske trte, dokler ne pride Božje kraljestvo.« In vzel je kruh, se zahvalil, ga razlomil, jim ga dal in rekel:

»To je moje telo, ki se daje za vas. To delajte v moj spomin.« Prav tako je po večerji vzel tudi kelih in rekel: »Ta kelih je nova zaveza v moji krvi, ki se preliva za vas. Toda glejte, roka tistega, ki me izdaja, je z menoj pri mizi. Sin človekov sicer gre, kakor je določeno, toda gorje tistemu človeku, po katerem je izročen.« Oni pa so se začeli spraševati, kdo izmed njih bo to storil.

Nagovor

»Naše kosti so usahnile, naše upanje je splahnelo, uničeni smo.« Tako so govorili Izraelci v eni najhujših stisk svoje zgodovine – v babilonskem izgnanstvu. Te besede danes niso manj resnične kot takrat. Izražajo namreč vsakdanje izkustvo številnih ljudstev v tretjem svetu. V Indiji to gotovo velja za »zlomljeno ljudstvo« dalitskih skupnosti. Njihovo življenje pričuje o tem trpljenju, toda Kristus vstopa tudi v njihovo trpljenje in ga z njimi deli. Ko Jezus kliče k Očetu: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?«, on sam temu klicu pridružuje klice vseh trpečih po vsem svetu, v vseh časih.

Ezekijelova pripoved o suhih kosteh vsebuje čudovito obljubo, ki je polna upanja: »Glejte, poslal bom duha v vas in boste oživele.« Božji Duh, »k oživlja«, jih bo obudil, stiskano ljudstvo bo vstalo iz svojega obupa in svoje nesreče.

Evangeliji poročajo, da so Jezusa po obsodbi, sramotanju in bičanju peljali ven, na obrobje mesta. Trpel je »zunaj vrat« mesta, na kraju sramote, zavržen in izobčen. Pismo Hebrejcem nas zato poziva, da mu gremo »naproti, ven iz šotorišča«, se mu pridružimo in »prenašamo njegovo sramoto«. To pomeni: ko se srečamo z ljudmi, ki so izključeni in izrinjeni iz družbe, moramo v njih prepoznati zavrženega Jezusa in se napotiti k njim, biti z njimi solidarni.

Prav to od celotne Cerkve zahteva tudi drugi vatikanski koncil, ki pravi: »Kristusa je poslal Oče zato, 'da bi oznanil blagovest ubogim, ... ozdravil nje, ki so potrtega srca', da bi 'poiskal in zveličal, kar je izgubljenega'. Podobno Cerkev obdaja z ljubeznijo vse tiste, ki jih tare človeška slabost, še več, v ubogih in trpečih spoznava podobo svojega ustanovitelja, ubogega in trpečega; zelo si prizadeva za lajšanje njihovih bed in želi služiti Kristusu v njih.«

Na večer pred trpljenjem Jezus razlomi kruh, svoje telo, in da piti iz keliha. Te kretnje so preroške: naslednji dan bo njegovo telo resnično »razlomljeno«, njegova kri resnično prelita. Ko njegove kretnje ponavljamo »v njegov spomin«, obhajamo ne le njegovo smrt, ampak tudi njegovo vstajenje in poveličanje. Prejemamo njegovo vstalo, poveličano telo in postajamo deležni njegovega življenja.

Ker prejemamo en kruh, smo eno telo, pravi apostol Pavel. Toda prav pri obhajanju evharistije kristjani različnih Cerkva najbolj živo in boleče doživljamo bolečino razdeljenosti. Ne moremo se skupaj v polnosti udeleževati iste evharistije in skupnega obhajila. Ta bolečina nas mora spodbujati še k večji vnemi pri delu za edinost.

Občutil jo je tudi pokojni papež Janez Pavel II. Ob pastoralnem obisku na Finskem in Švedskem so bili pri njegovih mašah navzoči številni luteranski škofje, ki so pri obhajilu pristopili k papežu, ki je maševal. »S to skupno kretnjo so hoteli pokazati hrepenenje po tem, da bi doživeli tisti trenutek, ko se bomo katoličani in luterani skupaj udeleževali iste evharistije. Želeli so, da jih blagoslovim«, je zapisal Janez Pavel II., »in z ljubeznijo sem to storil.«

Ne glede na to dejstvo, da ostajamo kristjani razdeljeni ob evharistiji, »zakramentu edinosti«, moremo že sedaj živeti »evharistično«, v skladu s sporočilom evharistije. Takšna evharistična dejanja so: da delimo kruh z lačnimi, da odstranjujemo ovire revščine in krivičnega razlikovanja. Evharistija po besedah Benedikta XVI. ni le zakrament, ki ga obhajamo in z vero sprejemamo, evharistija je predvsem zakrament, ki ga moramo živeti. Naši pravoslavni bratje pa poznajo izraz: »bogoslužje po bogoslužju«. Bogoslužje se mora po končani maši nadaljevati z drugačnim služenjem, s služenjem soljudem.

Prošnje

Gospod Jezus, dal si nam zapoved ljubezni, zato te prosimo:

Zedini nas v resnici in ljubezni.

1. Da kristjani ne bi iskali izobilja in lagodnosti, ampak se vedno znova napotili pomagat ubogim.
2. Da bi se nas dotaknilo tudi trpljenje ljudi v tretjem svetu, saj smo vsi del Jezusovega skrivnostnega telesa.
3. Da bi kristjani živeli solidarno s trpečimi in odrinjenimi in tako nadaljevali evharistijo, lomljenje kruha, v vsakdanjem življenju.
4. Daj nam upajoče potrpežljivosti v delu za edinstvo kristjanov, varuj nas malodušnosti in nemodre gorečnosti.
5. Za kristjane na Bližnjem in Srednjem vzhodu in v Aziji: naj preneha nasilje in preganjanje, ki so mu izpostavljeni.

NEBEŠKI OČE, ti vedno uslišuješ svojega Sina, zato se pridružujemo njegovi molitvi za spravo in edinstvo med vsemi kristjani. Usliši nas po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Tretji dan (nedelja, 20. januarja): Skupaj hodimo naproti svobodi

(spodaj gl. pridigarSKI osnutek za nedeljo, ki povzema glavne misli molitvene osmine)

Uvod

V letošnji molitveni osmini razmišljamo o tem, kaj Bog hoče od nas, kaj pričakuje od nas? Prerok Mihej odgovarja: »Oznani ti je, o človek, kaj je dobro, kaj GOSPOD hoče od tebe: nič drugega, kakor da ravnáš pravično, da ljubiš dobrohotnost in ponižno hodiš s svojim Bogom.« Mnogo jih je, blizu in daleč, s katerimi drugi ne ravnajo pravično. Danes podprimo z mislijo in molitvijo vse, ki trpijo krivice, zlasti kristjane v Indiji.

Prvo berilo: Hebrejski babici dajeta prednost Božji postavi pred faraonovim ukazom (2 Mz 1,15–22)

Berilo iz Druge Mojzesove knjige.

Egiptovski kralj je rekel hebrejskima babicama: »Kadar pomagata Hebrejkam pri porodu, glejta na spol: če je deček, ga ubijta, če pa je deklica, naj živi!« Toda babici sta se bali Boga in nista storili, kakor jima je naročil egiptovski kralj, ampak sta pustili dečke živeti. Zato je egiptovski kralj poklical babici in jima rekel: »Zakaj delata tako in puščata dečke živeti?« Babici sta rekli faraonu: »Hebrejke niso kakor Egipčanke; tako krepke so, da rodijo, preden pride k njim babica.« Bog je storil babicama dobro. Ljudstvo pa se je množilo in postalo silno močno. Ker sta se babici bali Boga, jima je naredil hiši. Nato je faraon zapovedal vsemu svojemu ljudstvu in rekel: »Vsakega dečka, ki se rodi, vrzite v Nil, vsako deklico pa pustite živeti!«

Psalm 17: Prošnja po nedolžnem preganjanega

Odpev: Gospod, nagni k meni svoje uho.

Poslušaj, Gospod, pravično stvar,
prisluhni mojemu ječanju;
sliši mojo molitev
z ustnic brez prevare. **Odpev.**

Od tebe naj pride moja sodba,
tvoje oči gledajo na iskrenost.
Preizkusil si moje srce, obiskal si me ponoči,
pretopil si me, ničesar nisi našel. **Odpev.**

Moji koraki se držijo tvojih steza,
moje noge ne omahujejo.
Jaz sem te klical, saj me boš uslišal, o Bog;
nagni k meni svoje uho, usliši moj izrek. **Odpev.**

Drugo berilo: Svoboda Božjih otrok v Kristusu (2 Kor 3,17–18)

Berilo iz Drugega pisma apostola Pavla Korinčanom.

Gospod je Duh, kjer pa je Gospodov Duh, tam je svoboda. Vsi mi, ki z odgrnjenim obrazom motrimo Gospodovo veličastvo – kakor bi odsevalo v ogledalu –, se spreminjamo v isto podobo, iz veličastva v veličastvo, prav kakor od Gospoda, Duha.

Aleluja. Kjer je Gospodov Duh, tam je svoboda. Aleluja.

Evangelij: Samarijanka v pogovoru z Jezusom najde svobodo (Jn 4,4–26)

Iz svetega evangelija po Janezu.

Tisti čas je Jezus moral iti skozi Samarijo. Prišel je torej v samarijsko mesto, imenovano Sihár, blizu posesti, ki jo je Jakob dal svojemu sinu Jožefu. Tam je bil Jakobov studenec. Jezus je bil utrujen od poti in je kar sédel k studencu. Bilo je okrog šeste ure.

Tedaj je prišla neka žena iz Samarije, da bi zajela vode. Jezus ji je rekel: »Daj mi piti!« Njegovi učenci so namreč odšli v mesto, da bi nakupili hrano. Samarijanka mu je torej rekla: »Kako vendar ti, ki si Jud, prosiš mene, Samarijanko, naj ti dam piti?« (Judje namreč nočejo imeti stika s Samarijani.) Jezus ji je odgovoril in rekel: »Če bi poznala Božji dar in če bi vedela, kdo je, ki ti pravi: ›Daj mi piti,‹ bi ga ti prosila in dal bi ti žive vode.« Žena mu je rekla: »Gospod, nimaš s čim zajeti in vodnjak je globok. Od kod imaš torej živo vodo? Si mar ti večji kot naš oče Jakob, ki nam je dal ta vodnjak in je iz njega pil on sam, njegovi sinovi in njegova živina?« Jezus je odvrnil in ji rekel: »Vsak, kdor pije od te vode, bo spet žejen. Kdor pa bo pil od vode, ki mu jo bom jaz dal, ne bo nikoli žejen, ampak bo voda, katero mu bom dal, postala v njem izvir vode, ki teče v večno življenje.« Žena mu je rekla: »Gospod, daj mi te vode, da ne bom žejna in ne bom hodila sem zajemat.«

Rekel ji je: »Pojdi in pokličí svojega moža in pridi sem!« Žena je odgovorila in mu rekla: »Nimam moža.« Jezus ji je rekel: »Dobro si rekla: ›Nimam moža‹; kajti pet mož si imela in ta, ki ga imaš zdaj, ni tvoj mož. To si prav povedala.« Žena mu je dejala: »Gospod, vidim, da si prerok. Naši očetje so častili Boga na tej gori, vi pa pravite, da je kraj, kjer ga je treba

častiti, v Jeruzalemu.« Jezus ji je rekel: »Veruj mi, žena, da pride ura, ko ne boste častili Očeta ne na tej gori ne v Jeruzalemu. Vi častite, cesar ne poznate, mi pa častimo, kar poznamo, kajti odrešenje je od Judov. Pride pa ura in je že zdaj, ko bodo pravi častilci častili Očeta v duhu in resnici. Prav takih častilcev si namreč želi Oče. Bog je duh, in kateri ga častijo, ga morajo častiti v duhu in resnici.« Žena mu je dejala: »Vem, da pride Mesija (kar pomeni Maziljenec). Ko pride, nam bo vse oznanil.« Jezus ji je rekel: »Jaz sem, ki govorim s teboj.«

Nagovor

Na svetu so še skupnosti in ljudstva, ki si še niso uspela priboriti svobode in enakopravnosti z drugimi. To velja za skupnost Dalitov ali »nedotakljivih« v Indiji, ki nosijo najtežje breme indijskega sistema kast. Njihov položaj izključenosti in odrinjenosti bi lahko primerjali položaju Romov v Evropi. Veljajo za obredno nečiste. Odrinjeni so na rob družbe, v politiki niso primerno zastopani, gospodarsko so izkoriščani in kulturno podrejeni. Skoraj 80% indijskih kristjanov izhaja iz dalitskih skupnosti.

Krščanske Cerkve v Indiji so razdeljene, ker so te delitve tja nehote prinesli misijonarji različnih evropskih Cerkva. Ta needinost pa je tam še bolj izrazita zaradi sistema kast. Ta sistem – podobno kot apartheid, rasizem in nacionalizem – zelo škoduje pričevanju Cerkve, ki je eno Kristusovo telo.

Kristjani v Indiji morajo zavreči delitev v kaste, kakor morajo kristjani po vsem svetu zavračati medsebojne delitve. Apostol Pavel nam tudi danes postavlja roteče vprašanje: »Mar je Kristus razdeljen?« Zato se zbiramo k bogoslužju in molimo za tisto edinost, ki jo Kristus želi za svojo Cerkev.

Danes v duhu podpiramo vse, ki hrepenijo po svobodi in se borijo zanjo. Človek se ima pravico upreti nečloveškim ukazom in ponižujočim razmeram. To sta storili obe hebrejski babici, ki sta bistroumno obšli faraonov ukaz glede pomora hebrejskih dečkov. Prednost sta dali Božji postavi. Njuno dejanje se komu zdi neznatno, a podobna majhna dejanja na krajevni ravni lahko sprožijo veliko gibanje za osvoboditev.

Tudi pripoved o srečanju Jezusa s Samarijanko ob vodnjaku je zgodba o osvoboditvi, ki ga ta žena doživi ob Jezusu. Do tega srečanja je vsa obremenjena s predsodki do Judov: »Kako vendar ti, ki si Jud, prosiš mene, Samarijanko, naj ti dam piti?« Prav tako so polni predsodkov Jezusovi učenci: čudili so se, da je govoril z žensko. Jezus pa je povsem prost vseh teh pomislekov. To kaže tudi njegova prilika o usmiljenem Samarijanu. Tudi Samarijanki odpre pot osvoboditve. V luči njegovih besed spozna vso zapletenost in zavoženost svojega življenja in možnost rešitve: dostop do žive vode, ki bo potešila vso njeno življenjsko žejo. Jezus jo končno reši pomislekov glede kraja češčenja Boga: ni pomemben kraj, Jeruzalem ali Garizim, pomembno je samo eno, da ga častimo v duhu in resnici.

Danes je med ljudmi in skupinami vse polno predsodkov, ki nas vklepajo v okove, zastirajo pogled in ohranjajo naše delitve. To nekoliko velja tudi za kristjane, ki pripadamo različnim Cerkvam in skupnostim. Še vedno se kje slišijo enostranske, tudi krivične sodbe, niso še odstranjene vse zgodovinske zamere. Kristus nas želi vsega tega osvoboditi, kajti »kjer je njegov Duh, Gospodov Duh, tam je svoboda.«

Prošnje

Sveti Duh, ti si prebudil med kristjani hrepenenje po edinosti in premaguješ ovire na tej poti. Vzklikamo ti:

Pridi, Sveti Duh, duh svobode.

1. Podpiraj napore vseh, ki se borijo za dostojanstvo in svobodo vsakega človeka.
2. Pomagaj nam, da bomo premagali v sebi in okoli sebe vse, kar nas usužnjuje.
3. Ti nas vodiš k popolni resnici, naj nas tvoja resnica osvobaja.
4. Osvobodi nas vseh predsodkov do ljudi, ki so druge narodnosti, rase, vere in prepričanja.
5. Za kristjane v Iraku in Egiptu ter drugod po svetu: naj preneha nasilje in preganjanje, ki so mu izpostavljeni.

Nebeški Oče, naj pride čas, ko te bomo vsi častili v duhu in resnici in premagali medsebojne delitve. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Pridigarski osnutek za nedeljo v molitveni osmini (2. navadna nedelja, 20. januarja 2013)

Kaj Bog hoče od nas?

Obnovitev edinosti – želja in naročilo 2. vatikanskega koncila

Oktober lani je minilo petdeset let od začetka 2. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora (1962–1965), ki je zapisal: »Pospeševati obnovitev edinosti med vsemi kristjani, to je eden izmed glavnih ciljev koncila. Kristus Gospod je namreč ustanovil eno in edino Cerkev... Razdeljenost čisto gotovo nasprotuje Kristusovi volji, je svetu v pohujšanje in v škodo najsvetejši stvari, namreč oznanjevanju evangelija vsemu stvarstvu« (Odlok o ekumenizmu, 1).

Čeprav je bila uradna Cerkev dolgo časa dokaj zadržana do začetkov ekumenskega gibanja, je ekumenska misel postala eden vodilnih nagibov koncila. Papež Leon XIII. je ob koncu 19. stoletja priporočal molitev za edinost in srečevanje s pravoslavnim krščanstvom. Podobno je papež Pij XI. podpiral pogovore z anglikanci po prvi svetovni vojni, toda v eni svojih okrožnic leta 1928 je zavrnil tedanje zedinitveno gibanje. Papež Pij XII. leta 1943 druge kristjane vabi, da se vrnejo v naročje katoliške Cerkve. Nekaj let zatem (1949) pa Cerkev ekumensko gibanje označuje kot znamenje delovanja Svetega Duha.

Preboj z uradne cerkvene strani se je zgodil šele s papežema koncila: z Janezom XXIII. in Pavlom VI. Oba pokoncilski papeža Janez Pavel II. in Benedikt XVI. hodita po isti poti in uvrščata ekumensko prizadevanje med svoje prvenstvene naloge. Ekumenizem zato ni stvar nekaterih navdušencev, ampak je po besedah Janeza Pavla II. pot, za katero se je Cerkev nepreklicno odločila.

Ekumenska misel koncila izhaja iz vere Cerkve, kakor se je je ta oklepala v vseh časih. Ukoreninjena je v veri v Kristusa, Gospoda, ki »je ustanovil eno in edino Cerkev« (E 1). Sveti Duh Cerkev zedinja in pomlaja. Pravzor edinosti v različnosti je Sveta Trojica. Poslanstvo Cerkve v svetu je, da zedinja in združuje, saj povezuje ljudi z Bogom in počasi gradi edinost vsega človeškega rodu.

Ekumensko gibanje ne »vrže čez krov« ničesar, kar je Cerkev imela za vredno in dragoceno v vsej svoji dosedanji zgodovini. Zvesto se oklepa enkrat spoznane resnice in ji tudi ničesar novega ne dodaja, ampak vse to obnavlja in prenavlja. To gibanje ni razprodaja resnice ali

zaklada Cerkev, ampak je po besedah koncila »delo Svetega Duha«, duhovni ekumenizem pa je srce tega gibanja.

Duhovni ekumenizem

Koncil je posebej izpostavil pomen »duhovnega ekumenizma«, ki vključuje »spreobrnjenje srca in svetost življenja skupaj z zasebnimi in javnimi molitvami za edinost kristjanov«. Duhovni ekumenizem je »duša vsega ekumenskega gibanja« (E 8).

Ko se torej leto za letom v molitveni osmini zbiramo k maši in molitvam, izpolnjujemo željo celotne Cerkve. Srečujemo se tudi z verniki in predstavniki drugih Cerkva, saj je »dovoljeno in celo zaželeno, da se katoličani združujejo k molitvi« skupaj z njimi (E 8).

Janez Pavel II. je v svoji okrožnici *Da bi bili eno* (1995) pomenljivo zapisal: »Verovati v Kristusa pomeni hoteti edinost.« Papež nadalje govori o prvenstvu molitve. Edinost namreč raste »od znotraj«, iz čim tesnejše edinosti s Kristusom. Zato si uresničitve edinosti med Cerkvami ne smemo predstavljati kot podpis neke pogodbe med njihovimi poglavarji ali kot vrnitev vseh kristjanov v naročje katoliške Cerkve. Bistvo ekumenizma je, da vsi brez izjeme stopimo na pot spreobrnjenja. »Vsak se mora globlje spreobrniti k evangeliju,« tako posamezniki kot krščanske Cerkve in skupnosti, je zapisal papež.

Pri ekumenskem prizadevanju smo se jasneje zavedeli, da je tudi naša lastna Cerkev vedno potrebna očiščevanja in prenove in da mora stalno hoditi po poti pokore. Brez spreobrnjenja in prenove ne more biti ekumenskega dialoga. To dogajanje vodi in nagiba Sveti Duh. Kolikor bolj smo eno s Kristusom, toliko bolj bomo tudi eno med seboj.

Prihodnja edinost tudi ne pomeni poenotenja, ampak edinost v različnosti in različnost v edinosti. Znotraj ene Cerkve je prostor za zakonito različnost miselnosti, navad, obredov, ureditev, teologij in duhovnosti.

Ekumensko gibanje je navsezadnje »pustolovščina« Svetega Duha. Je v tem, da se pridružujemo Kristusovi molitvi, »da bi bili vsi eno«, je naš odgovor na to molitev.

Prizadevanje za edinost mora vključevati delo za pravičnost

Glavna misel letošnje osmine (*»Kaj Bog hoče od nas?«*) je vzeta iz preroka Miheja. Bil je sodobnik preroka Izaija, oba sta delovala v 8. stoletju pred Kr. Mihej ostro biča nosilce oblasti, tako politične kot verske, ker zlorabljajo svojo oblast in kradejo ubogim: »trgajo kožo z njih« in »sodijo za podkupnino«. Napoveduje sodbo, a tudi odrešenje. Napoveduje Odrešenika, Mesija, ki bo prinesel pravičnost in mir. Prišel bo iz Betlehema – »Betlehem, ... iz tebe mi pride tisti, ki bo vladal v Izraelu« – in bo prinesel rešitev »do koncev zemlje«. Mihejev roteči klic k pravičnosti in miru se najbolj zgosti v besedah: »Bog ti je oznanil, o človek, kaj je dobro, kaj Gospod hoče od tebe: nič drugega, kakor da ravnaš pravično, da ljubiš dobrohotnost in ponižno hodiš s svojim Bogom.« Bog od človeka ne pričakuje najprej zunanjega bogoslužja, tisočev ovnov in žgalnih daritev. Vera vanj je neločljiva od prizadevanja za socialno pravičnost in dostojanstvo vsakega človeka.

Naš pogled bo zato letos usmerjen v daljnjo Indijo, kjer od 1,2 milijarde prebivalstva le dobra dva odstotka (2,3%) pripadata krščanskim Cerkvam, a to je kljub temu kar 24 milijonov ljudi. Po zanesljivih izročilih naj bi že apostol Tomaž oznanjal v Indiji, tam tudi častijo njegov

grob. Kasneje so tja segli vplivi sirske in perzijske Cerkve, od 16. stoletja naprej, v času kolonialnih osvajanj, pa tudi katoliške Cerkve in kasneje protestantskih Cerkva. Razdeljenost je Indija torej »uvozila« in prejela skupaj z vplivom Zahoda.

Danes Cerkve v Indiji trpijo ne le zaradi te razdeljenosti, ampak tudi zato, ker se kristjanom dogajajo hude krivice, doživljajo zapostavljanje in nasilje. Krivičen sistem kast povzroča še večjo razdeljenost Cerkve. 80–90% vernikov namreč izhaja iz skupine tistih, ki ne pripadajo nobeni kasti in so zato skoraj brez pravic. Imenujejo jih tudi »parija«, »zunanja kasta«, »nedotakljivi«, nečisti«, »zlomljeno ljudstvo« ali »Daliti«. Odrinjeni so na rob družbe, v politiki niso primerno zastopani, gospodarsko so izkoriščani in kulturno podrejeni. Njihov položaj izključenosti in odrinjenosti bi lahko primerjali položaju Romov v Evropi. To dejstvo nalaga tamkajšnji Cerkvi, da prizadevanje za edinost, ekumensko delo, neločljivo poveže s prizadevanjem za pravičnost in dostojanstvo vsakega človeka.

Janez Pavel II. je v nagovoru indijskim škofom rekel: »Vsaka oblika predsodkov na temelju kast med kristjani je proti-znamenje, ki spodkopava pravo človeško solidarnost, ogroža pristno duhovnost in resno ovira cerkveno poslanstvo oznanjevanja evangelija« (2003).

Kaj Bog hoče od nas? Odgovor nam daje prerok Mihej: pravično ravnanje, dobrohotnost, ponižnost pred Bogom. Mnogo ljudi je danes, blizu in daleč, s katerimi se ne ravna pravično. Tudi v naši t.i. »civilizirani« in napredni družbi se dogajajo velike krivice. Tudi pri nas se zlorablja oblast in se krade ubogim: »trgajo kožo z njih« in »sodijo za podkupnino,« pravi prerok Mihej. V molitveni osmini za edinost moramo izostriti čut za te krivice in se odzvati nanje z otipljivimi dejanji.

Četrti dan (ponedeljek, 21. januarja): Hodimo skupaj kot otroci zemlje

Uvod

Zavest, da nam je Bog Stvarnik dal to zemljo kot edino človeku primerno prebivališče, povezuje in zblizuje vse ljudi. Vsi smo ena sama človeška družina. Odgovorni smo za ta zeleni planet sredi vesolja, da ga ohranimo čistega, rodovitnega in bogatega z viri tudi za prihodnje rodove. Bog je v raju naročil prvima človekoma, naj obdelujeta in varujeta zemeljski vrt. Kristjane to naročilo o skrbi za stvarstvo še posebej zavezuje.

Prvo berilo: Zemlja naj služi skupnemu dobremu, ne zasebnemu dobičku (3 Mz 25,8–17)

Berilo iz Tretje Mojzesove knjige.

Štej si sedem sobotnih let, sedemkrat sedem let, tako boš iz sedmih sobotnih let dobil devetinštirideset let. Deseti dan sedmega meseca, na spravi dan, daj zatrobiti na rog naznanilo, po vsej vaši deželi dajte trobiti na rog! Posvetite petdeseto leto in razglasite po deželi osvoboditev vsem njenim prebivalcem! To naj vam bo jubilej in vsakdo naj se vrne k svoji lastnini, vsak k svoji rodbini. Petdeseto leto naj vam bo leto jubileja; ne sejte in tega, kar samo zraste, ne žanjite in ne trgajte v neobrezanem vinogradu. To je namreč jubilej, naj vam bo svet. Jejte pa, kar zraste na polju. V tem jubilejnem letu se vrnite vsak k svoji lastnini! Če kaj prodaš svojemu rojaku ali od njega kaj kupiš, ne smete izkoriščati drug drugega. Kupuj od rojaka glede na število let, ki so pretekla od jubileja, in naj ti prodaja glede na število letin. Nikar ne izkoriščajte drug drugega! Boj se svojega Boga; kajti jaz sem GOSPOD, vaš Bog.

Psalm 65: 5b–13

Odpev: Leto kronaš s svojimi dobrinami.

Blagor mu, kogar izvoliš in mu pustiš, da se približa,
da prebiva v tvojih dvorih.
Naj se nasičujemo z dobrotami tvoje hiše,
s svetostjo tvojega templja. **Odpev.**

S svojo močjo utrjuješ gore,
opasan z mogočnostjo,
umirjaš šumenje morij,
šumenje njih valov in hrup narodov. **Odpev.**

Obiskal si zemljo in ji dal obilje,
z mnogimi rečmi si jo obogatil.
Božji potok je poln vode,
pripravljaš njihovo žito. **Odpev.**

Napajaš njene brazde, poravnavaš grude,
z deževjem jo rahljaš,
njeno brstje blagoslavljaš.
Leto kronaš s svojimi dobrinami.
Pašniki v puščavi kapljajo,
griči se opasujejo z radostjo. **Odpev.**

Drugo berilo: Vse stvarstvo hrepeni po odrešenju (Rim 8,18–25)

Berilo iz Pisma apostola Pavla Rimljanom.

Bratje in sestre.

Mislím, da se trpljenje sedanjega časa ne dá primerjati s slavo, ki se bo razodela v nas. Kajti stvarstvo nestrpno hrepeni po razodetju Božjih sinov. Stvarstvo je bilo namreč podvrženo ničevosti, in sicer ne po svoji volji, ampak zaradi njega, ki ga je podvrigel, v upanju, da se bo tudi stvarstvo iz suženjstva razpadljivosti rešilo v svobodo slave Božjih otrok. Saj vemo, da celotno stvarstvo vse do zdaj skupno zdihuje in trpi porodne bolečine. Pa ne samo ono: tudi mi, ki imamo prvine Duha, tudi mi zdihujemo sami v sebi, ko željno pričakujemo posinovljenje, odrešenje svojega telesa. Odrešeni smo bili namreč v upanju; upanje, ki ga gledamo, pa ni več upanje – kdo bo namreč upal to, kar že vidi? Če pa upamo to, česar ne vidimo, pričakujemo to s potrpežljivostjo.

Aleluja. Jaz sem luč sveta. Kdor hodi za menoj, bo imel luč življenja. Aleluja.

Evangelij: Jezus ozdravi sleporojenega (Jn 9,1–11).

Iz svetega evangelija po Janezu.

Ko je Jezus šel mimo, je zagledal človeka, ki je bil slep od rojstva. Njegovi učenci so ga vprašali: »Rabi, kdo je grešil, on ali njegovi starši, da se je rodil slep?« Jezus je odgovoril: »Ni grešil ne on ne njegovi starši, ampak da se na njem razodenejo Božja dela. Dokler je dan, moramo opravljati dela tistega, ki me je poslal. Pride noč, ko nihče ne more delati. Dokler sem na svetu, sem luč sveta.« Ko je to izgovoril, je pljunil na tla in s slino naredil blato. Pomazal mu je z blatom oči in mu rekel: »Pojdi in se umij v vodnjaku Síloa« (kar v prevodu pomeni Poslani). Odšel je torej in se umil. Ko se je vrnil, je videl. Sosedje in tisti, ki so ga prej videli, da je bil berač, so govorili: »Ali ni to tisti, ki je posedal in beračil?« Eni so govorili: »On je,« medtem ko so drugi govorili: »Ne, podoben mu je.« Sam pa je govoril: »Jaz sem.« Reкли so mu tedaj: »Kako so se ti torej oči odprle?« On pa je dejal: »Tisti človek,

ki se imenuje Jezus, je naredil blato, mi z njim pomazal oči in mi rekel: »Pojdi v Síloo in se umij.« Šel sem tja, se umil in spregledal.«

Nagovor

Hoditi v ponižnosti z Bogom, kakor nam naroča prerok Mihej, pomeni tudi to, da se zavedamo, da smo delček Božjega stvarstva in nenehno prejemamo njegove darove. Med kristjani je vse močnejša ekološka ali naravovarstvena zavest. Tisti »ponižno hodi z Bogom Stvarnikom«, ki spoštuje in ohranja delo njegovih rok. Vse, kar imamo, nam je podaril Bog in ni »naša lastnina«, s katero bi lahko ravnali, kakor bi se nam zdelo. Zato smo kristjani povabljeni, da od 1. septembra do 4. oktobra obhajamo »čas za stvarstvo«. Številne Cerkve so se že pridružile temu obhajanju. Leta 1989 je carigrajski patriarh Dimitrij I. razglasil 1. september za dan molitve za okolje. Na ta dan naši pravoslavni bratje in sestre začenjajo novo cerkveno ali bogoslužno leto s spominom na Božje delo stvarjenja sveta. 4. oktobra pa večina zahodnih Cerkva obhaja god sv. Frančiška Asiškega, zavetnika okoljevarstvenikov in prijateljev narave. Poznamo ga po njegovi čudoviti Sončni pesmi, hvalnici Bogu Stvarniku. Tako sta prvi in zadnji dan »časa za stvarstvo« povezana s skrbjo za stvarstvo tako v vzhodnem kot v zahodnem krščanskem izročilu.

Krščanska vera oznanja, da je celotno stvarstvo na poti k odrešenju in poveličanju. Vse kristjane povezuje skupna vera, da je Bog v Jezusu Kristusu postal človek v določenem času in kraju. Ta skupna vera v učlovečenje vključuje tudi priznavanje pomembnosti narave, ki nas obdaja: ljudi, živali in rastlin, zemlje, vode in vsega, kar nam služi za hrano in bogati naše življenje. Jezus je želel biti del tega sveta. Ljubil je svojo zemeljsko domovino, živo in neživo naravo. Skoraj vse njegove prilike in prispodobe so vzete iz naravnega okolja: iz poljedelstva, vinogradništva in pastirskega življenja. V evangeliju smo slišali, kako na danes precej nenavaden način ozdravi sleporojenega. Pomaga si s stvarmi, ki so mu neposredno dostopne, tudi s slino in prahom zemlje. Nekaj podobnega dela Cerkev, ko deli zakramente: uporablja prvine in snovi tega sveta kot znamenje in orodje božjega delovanja.

Najskrbnejši odnos do naravnega okolja imajo po vsem svetu ljudje, ki obdelujejo zemljo in to so v glavnem najrevnejši. Sami največkrat niti ne uživajo sadov svojega dela. To velja tudi za kmečke ljudi v naši domovini. Lepa podoba naših vasi in podeželja je sad njihovega spoštovanja in njihove ljubezni do zemlje. Zaslužijo vse naše priznanje in hvaležnost.

Veliko vprašanje prihodnosti je, kako bo človeštvo ravnalo z naravo, da jo bo ohranilo prihodnjim rodovom. Žalostno dejstvo je, da je obdelovanje in posedovanje zemlje marsikje vir ekonomskih neenakosti in ponižujočega izkoriščanja. Na to opozarja že Stara zaveza v tretji Mojzesovi knjigi, kjer so navodila za obhajanje jubilejnega leta na vsakih petdeset let. Rečeno je, da zemlja in njeni sadovi niso dani za to, da bi izkoriščali drug drugega. Obdelovanje zemlje mora biti v korist vseh. Tudi pri prodaji in kupovanju naj vlada pravičnost.

Bog še vedno venča naše leto, vse letne čase, s svojimi dobrinami in pridelki. Bodimo dobri oskrbniki stvarstva, ki nam je zaupano.

Prošnje

Bog, ti si Bog življenja, zahvaljujemo se ti za zemljo, ki si nam jo podaril, in za vse, ki jo obdelujejo in varujejo. Kličemo ti: Prenovi obličje zemlje.

1. Sveti Duh Oživljevalec, pomagaj nam dojeti, da smo vsi ena sama človeška družina.
2. Naj se učimo ljubiti zemljo in prisluhniti vzdihom in trpljenju stvarstva zaradi zlorab in onesnaževanja.
3. Uči nas spoštovati kmečke ljudi in poljedelce, ki nam pridelujejo zdravo hrano.
4. Dobrine in sadovi zemlje so last vseh ljudi. Uči nas odgovornega ravnanja s hrano.
5. Naj nikoli ne omahujemo v zaupanju, da boš dobro delo obnovitve edinosti, ki si ga začel, tudi dopolnil.

Bog življenja, našo zemljo si napolnil z bogastvom svojih darov. Naj ne bo nihče prikrajšan zanje. To te prosimo po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Peti dan (torek, 22. januarja): Hodimo kot Jezusovi prijatelji

Uvod

»Vi ste moji prijatelji,« pravi Jezus. Ena najlepših svetopisemskih besed je to. Cerkev je zato skupnost Jezusovih prijateljev, »mreža prijateljstev v Kristusu«. Ali so naši medsebojni odnosi zares iskreno prijateljski? Nihče se v naši sredi ne sme počutiti izključen in odrinjen na rob. Tudi s prijateljstvom z verniki drugih krščanskih Cerkev gradimo edinost.

Prvo berilo: (Vp 1,5–8)

Berilo iz Visoke pesmi.

Črna sem in lepa, hčere jeruzalemske, kot kedárski šotori. Nikar ne strmite vame, če sem ogorela, če me je ožgalo sonce! Ti, ki te ljubi moja duša, povej mi, kje paseš, kje daješ počitek opoldne. Če tega ne veš, najlepša med ženami, kreni po sledeh drobnice in jo pasi pri pastirskih stanovih.

Ps 139,1–6: Pred vsepričujočim in vsevednim Bogom

Odpev: Vsa moja pota poznaš, Gospod.

Gospod, preizkusil si me in me poznaš.
 Poznaš moje sedenje in moje vstajanje,
 od daleč razumeš moje misli.
 Opazuješ moje potovanje in moje počivanje,
 z vsemi mojimi potmi si seznanjen. **Odpev.**

Zares, besede še ni na mojem jeziku,
 glej, ti, Gospod, si jo že spoznal v celoti.
 Zadaj in spredaj me obdajaš
 in name polagaš svojo roko.
 Prečudovito je zame spoznanje,
 previsoko je, ne morem ga doseči. **Odpev.**

Drugo berilo: Gostoljubnost do Kristusovih prijateljev (3 Jn 2–8)

Berilo iz Tretjega pisma apostola Janeza.

Ljubi, prosim Boga, da bi ti šlo v vsem dobro in bi bil zdrav, kakor gre dobro tvoji duši. Zelo sem se razveselil bratov, ki so prišli in pričevali za tvojo resnico, kako živiš v resnici. Nimam večjega veselja, kakor je to, da slišim, kako moji otroci živijo v resnici. Ljubi, zvesto ravnaš,

kar koli storiš za brate, in sicer za tuje. Ti so pred Cerkvijo pričali za tvojo ljubezen. Dobro boš storil, če jih boš oskrbel za pot, kakor je prav pred Bogom. Odšli so namreč na pot zaradi Imena in niso nič jemali od poganov. Mi smo torej dolžni podpirati take ljudi, da bomo tudi sami postali sodelavci resnice.

Aleluja. Vas sem imenoval prijatelje, ker sem vam razodel vse, kar sem slišal od svojega očeta. Aleluja.

Evangelij: Vi ste moji prijatelji (Jn 15,12–17)

Iz svetega evangelija po Janezu.

Tisti čas je Jezus govoril svojim učencem: »To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem vas jaz ljubil. Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da dá življenje za svoje prijatelje. Vi ste moji prijatelji, če delate, kar vam naročam. Ne imenujem vas več služabnike, ker služabnik ne ve, kaj dela njegov gospodar; vas sem imenoval prijatelje, ker sem vam razodel vse, kar sem slišal od svojega Očeta. Niste vi mene izvolili, ampak sem jaz vas izvolil in vas postavil, da greste in obrodite sad in da vaš sad ostane; tako vam bo Oče dal, kar koli ga boste prosili v mojem imenu. To vam naročam, da se ljubite med seboj!«

Nagovor

»Ponižno hoditi s svojim Bogom,« kot naroča prerok Mihej, ne pomeni hoditi sam, ampak s prijatelji, ki so živa znamenja Božje navzočnosti med nami. »Imenoval sem vas prijatelje,« pravi Jezus v Janezovem evangeliju. Prijatelje si izbiramo in oni izberejo nas. »Niste vi mene izvolili, ampak sem jaz vas izvolil,« pravi Jezus vsakemu izmed nas. Njegovo prijateljstvo je tako močno in izredno, da presega in preoblikuje vsa druga naša prijateljstva, vse druge medsebojne odnose v družini in družbi. Pomeni globoko in neprestano Božjo ljubezen do nas vseh.

Visoka pesem, ki se pripisuje Salomonu, je pesem o ljubezni. Razlagali so jo zelo različno: kot prisposodo ljubezni Boga do njegove »izvoljenke«, to je izraelskega ljudstva, ali pa podobo Kristusove ljubezni do Cerkve ali do posamezne duše. Nekateri berejo Visoko pesem le kot ljubezensko pesnitev, kot pričevanje o ljubezni, ki gre preko vsiljenih omejitev, ki jih postavlja družba. Ko mladenka reče ljubljenu: »Črna sem in lepa,« lahko te besede razumemo kot prošnjo: »Ne glej me postrani, ker sem črna, ker sem drugačne barve kože.«

Prijateljstvo in iskrena krščanska ljubezen postajata vse bolj tudi prvini ekumenskega gibanja. Koncil pravi, da mora biti konec medsebojnih očitkov in obžaluje krivične »besede, sodbe in dejanja« kristjanov iz preteklosti. »Katoliška Cerkev objema kristjane drugih Cerkev in skupnosti z bratskim spoštovanjem in ljubeznijo«, saj so že v nekem občestvu z nami (E 3). Po koncilu se je začel medsebojni dialog na dveh ravneh: kot dialog ljubezni in dialog resnice. Na prvem mestu je dialog ljubezni, ki označuje izraze medsebojne naklonjenosti, gmotne in duhovne pomoči, solidarnosti, tudi medsebojne obiske. Vse to je pogoj, da tudi dialog resnice, to je strokovni, teološki dialog poteka v pravem duhu.

Za takšnega duha se je zadnja leta še posebej trudil nemški kardinal Walter Kasper kot predsednik papeškega sveta za edinost. Ko je 2008 obiskal anglikance in moral govoriti tudi o razlikah in težavah v dialogu, je rekel: »Vem, da vam ni bilo vedno všeč vse, kar smo v Rimu rekli. A naj vam zagotovim: vse, kar bom povedal, bom povedal kot prijatelj.« Kajti »vprašanja in težave naših prijateljev so tudi naša vprašanja in težave.« »V duhu ekumenskega sopotništva in prijateljstva smo vas pripravljene podpirati, kakor boste menili,

da je primerno in potrebno.« Vedno znova torej slišimo zagotovilo prijateljstva, kljub razlikam v pogledih.

Kaj torej Gospod hoče od tistih, ki smo poklicani, da hodimo z Jezusom in njegovimi prijatelji? V Indiji Bog hoče, da krščanske Cerkve sprejemajo Dalite kot sebi enake prijatelje, saj so Kristusovi prijatelji. Vsebino ekumenskega gibanja bi lahko povzeli v besedah: bodimo prijatelji Kristusovih prijateljev. Prijatelji vseh, ki se po svetu bojujejo proti krivičnemu razlikovanju in krivicam. Potovanje naproti edinosti kristjanov zahteva, da hodimo ponižno z Bogom in z Jezusovimi prijatelji.

Prošnje

Gospod Jezus Kristus, izbral si nas za prijatelje in nam dal novo zapoved ljubezni. Kličemo ti: Pomnoži nam ljubezen do vseh.

1. Tvoja ljubezen objema vsa ljudstva, poseben izključene in odrinjene zaradi kast, rase ali barve kože. Naj posnemamo tvojo ljubezen.
2. Pomagaj nam, da bomo gradili prijateljske odnose tudi z drugače verujočimi.
3. Naj postanemo sodelavci resnice, naj drug drugemu pomagamo z resnico.
4. Naj odstranimo pregrade in stene predsodkov in krivičnih sodb med krščanskimi Cerkvami.
5. Pospeši prihod tistega dne, ko bomo vsi kristjani deležni ene Gospodove mize.

Jezus, obljubil si, da nam bo Oče dal, kar koli ga bomo prosili v tvojem imenu. Nauči nas prav prositi, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Šesti dan (sreda, 23. januarja): Hodimo onkraj ovir in meja

Uvod

Hoditi z Bogom, kot nam predlaga prerok Mihej, pomeni tudi iti onkraj ovir in meja, ki delijo in ranijo Božje otroke. Današnji evangelij opisuje, da je tudi Jezus šel onkraj meja svojega naroda in uslišal prošnjo kanaanske žene. Apostol Pavel je to veseljnost in širino krščanstva opisal z besedami: »Vsi, ki ste bili krščeni v Kristusa, ste oblekli Kristusa. Ni ne Juda ne Grka, ni ne sužnja ne svobodnjaka, ni ne moškega ne ženske: kajti vsi ste eden v Kristusu Jezusu.«

Prvo berilo: Potomci Boaza in Rute (Rut 4,13–17)

Berilo iz Rutine knjige.

Boaz, bogat mož iz Betlehema, sorodnik Naomí, ki sta ji umrla oba sinova, je vzel Moabko Ruto in postala mu je žena. Gospod ji je dal, da je spočela in rodila sina. Žene so rekle njeni tašči Naomí: »Slavljen Gospod, ki te danes ni pustil brez odkupitelja! Naj slovi njegovo ime v Izraelu! Naj ti poživlja dušo in vzdržuje tvojo starost, saj ga je rodila tvoja snaha, ki te ljubi in je zate boljša kot sedem sinov.« Tašča Naomí je vzela Rutinega otroka, si ga položila v naročje in mu bila pestunja. In sosede so mu dale ime, govoreč: »Sin se je rodil Naomí.« In dale so mu ime Obéd. Ta je oče Davidovega očeta Jeseja.

Psalm 113: Bog poviša ponižane

Odpev: Gospod povišuje ponižane.

Hvalite, Gospodovi služabniki,
hvalite ime Gospodovo.

Ime Gospodovo naj bo slavljeno od zdaj in na veke;
od sončnega vzhoda do njegovega zahoda
naj bo hvaljeno ime Gospodovo. **Odpev.**

Gospod je vzvišen nad vsemi narodi,
nad nebesa sega njegova slava.
Kdo je kakor Gospod, naš Bog, ki ima prestol na višavi;
kakor tisti, ki gleda v nižave, v nebesih in na zemlji? **Odpev.**

Iz prahu vzdiguje slabotnega,
iz blata potegne ubogega,
da ga posadi med kneze, med kneze svojega ljudstva.
Nerodovitni ženi daje bivati v hiši kot veseli materi otrok. **Odpev.**

Drugo berilo: Kristus je podrl steno pregrade med nami (Ef 2,13–16)
Berilo iz Pisma apostola Pavla Efežanom.
Bratje in sestre.

Zdaj ste v Kristusu Jezusu vi, ki ste bili nekoč oddaljeni, postali po Kristusovi krvi bližnji. Kajti on je naš mir, on, ki je iz obeh napravil eno, s tem da je podrl steno pregrade, to je sovraštvo. V svojem mesu je odpravil postavo zapovedi v predpisih, da bi v sebi iz dveh ustvaril enega, novega človeka. Vzpostavil je mir in po križu spravil oba z Bogom v enem telesu, ko je v svoji osebi ubil sovraštvo.

Aleluja. Kristus je naš mir, podrl je steno pregrade in vzpostavil mir. Aleluja.

Evangelij: Vera kánaanske žene (Mt 15,21–28)

Iz svetega evangelija po Mateju.

Tisti čas se je Jezus umaknil v tirska in sidónsko pokrajino. In glej, prišla je kánaanska žena iz tistih krajev in vpila: »Gospod, Davidov sin, usmili se me! Moja hčer zelo mučijo demoni.« Vendar ji ni odgovoril niti besede. Tedaj so pristopili njegovi učenci in ga prosili: »Odpravi jo, ker vpije za nami.« Odgovoril je in dejal: »Poslan sem le k izgubljenim ovcam Izraelove hiše.« Prišla je, padla predenj in rekla: »Gospod, pomagaj mi!« Odgovoril ji je in dejal: »Ni lepo jemati kruha otrokom in ga metati psom.« Ona pa je rekla: »Tako je, Gospod, pa vendar tudi psi jedo od drobtinic, ki padajo z mize njihovih gospodarjev.« Tedaj je Jezus odgovoril. Rekel ji je: »O žena, velika je tvoja vera! Zgodi naj se ti, kakor želiš!« In njena hči je ozdravela tisto uro.

Nagovor

Hoditi ponižno z Bogom pomeni upati si prekoračiti ovire, ki med seboj delijo Božje otroke in povzročajo duhovno škodo. Kristjani v Indiji se dobro zavedajo takšnih delitev in ovir. Apostol Pavel je od blizu doživljal škodljive delitve v prvi krščanski skupnosti med kristjani iz poganstva in iz judovstva. Spričo te ovire in vseh kasnejših ovir Pavel oznanja: Kristus »je naš mir, v svojem mesu je iz obeh napravil eno, s tem da je podrl steno pregrade, to je sovraštvo«. Na drugem mestu podobno piše: »Vsi, ki ste bili krščeni v Kristusa, ste oblekli Kristusa. Ni ne Juda ne Grka, ni ne sužnja ne svobodnjaka, ni ne moškega ne ženske: kajti vsi ste eden v Kristusu Jezusu« (Gal 3,27–28). V Kristusu so premagane in odstranjene vse na videz nepremagljive ovire starega sveta in prav tako modernega sveta. On si je na križu ustvaril novo človeštvo.

Tudi današnji svet pozna verske pregrade in ovire, ki jih ni lahko premagati. Kristjani so v Indiji neznatna manjšina sredi množstva verstev. Zanje imata medverstveni dialog in sodelovanje velik pomen. Matejev evangelij poroča o tem, kako Jezus in učenci vendarle skušajo preseči verske, kulturne in socialne ovire. Na Jezusa se obrne kanaanska žena s prošnjo, naj ozdravi njeno hčer. Spontani odgovor učencev je bil v tem, da jo odslovijo. Zdi se, da tudi Jezus sprva okleva, a izredna vera te žene in njena stiska ga nagneta, da ji pomaga. Odslej so Jezus in učenci šli preko vsiljenih človeških ovir in meja tedanjega sveta. O takšnih ovirah poroča že Stara zaveza. Rutina knjiga opisuje moabsko ženo Ruto, ki pripada drugačni kulturi in veri. Pripoved se končuje z omembo njenega sina, ki ga ima z Izraelcem Boazom. To je bil Obéd, oče Jeseja, ki je bil oče Davida. Rodovnik junaškega kralja Davida torej poudarja, da se Božja volja lahko izpolnjuje tudi takrat, ko ljudje prekoračijo meje vere in kulture.

Hoditi z Bogom danes pomeni, da gremo preko meja, ki ločujejo kristjane med seboj ali jih ločujejo od ljudi, ki pripadajo drugim verstvom. Naša pot naproti edinosti kristjanov zahteva, da ponižno hodimo z Bogom preko ovir, ki nas med seboj še delijo.

Prošnje

Sveti Duh, Duh edinosti in različnosti, zaupamo v tvojo moč, v Očetovo ljubezen do nas in v Kristusovo molitev za Cerkev, zato ti kličemo:

Sveti Duh, zedini svojo Cerkev.

1. Uči nas presegati ovire prepričanj, narodnosti in rase, da bomo spoštovali vse in jih sprejemali kot sebi enake.
2. Jezus, ti si naš mir, ti podiraš stene sovraštva. Naj v tvoji moči premagujemo zlo z dobroto.
3. Po križu si vzpostavil mir in spravo. Naj bomo graditelji miru med ljudmi.
4. Naj po zgledu škofa Slomška odkrivamo nova pota v prizadevanju za edinost in napravimo prve korake naproti našim bratom in sestram.
5. Naučil si nas moliti očenaš. Naj ta molitev vse kristjane povezuje v eno družino Božjih otrok.

Nebeški Oče, tvoja dobrota traja vekomaj. Svoje upanje polagamo vate, ki si nas ustvaril in odrešil in nam na veke ohranjaš svojo zvestobo. Usliši nas po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Sedmi dan (četrtek, 24. januarja): Hodimo v solidarnosti

Uvod

Ponižno hoditi s svojim Bogom pomeni hoditi v solidarnosti z vsemi, ki si prizadevajo za pravičnost in mir. Ali nas pretresejo in vzdramijo iz naše ravnodušnosti usode ljudi v Darfurju, v Siriji, Egiptu, Iraku? Cerkev je poklicana, da deli trpljenje z vsemi, da se zavzame za uboge in odrinjene na rob družbe. Tudi na ta način dela za edinost kristjanov.

Prvo berilo: Dedno pravo hčera (4 Mz 27,1–11)

Berilo iz Četrte Mojzesove knjige.

Tedaj so prišle hčere Celofháda iz rodbine Jožefovega sina Manáseja, stopile so pred Mojzesa in pred vso skupnost pri vhodu v shodni šotor in rekle: »Naš oče je umrl v puščavi in ni imel sinov. Zakaj naj bi ime našega očeta izginilo iz njegove rodbine, ker ni imel sina? Daj nam posest sredi bratov našega očeta!« Mojzes je ponesel njihovo zadevo pred Gospoda. In

Gospod je rekel Mojzesu tole: »Prav so govorile Celofhádove hčere. Moraš jim dati dedno posest sredi bratov njihovega očeta in prenesti dediščino njihovega očeta nanje! Izraelovim sinovom pa govôri in jim reci: »Če kdo umre in nima sina, prenesite njegovo dediščino na hčer! Če pa nima hčere, potem dajte njegovo dediščino bratom!.« To naj bo Izraelovim sinovom zakon in pravo, kakor je Gospod zapovedal Mojzesu.

Psalm 15: Gost na sveti gori

Odpev: Gospod, kdo bo prebival na tvoji sveti gori?

Gospod, kdo sme biti gost v tvojem šotoru,
kdo sme prebivati na tvoji sveti gori?
Kdor hodi v popolnosti, ravna pravično
in govori resnico v svojem srcu. **Odpev.**

Ne obrekuje s svojim jezikom,
ne počne bližnjemu nič slabega,
ne kliče zasramovanja proti svojemu bližnjemu.
Če je prisegel v svojo škodo, tega ne preklicuje. **Odpev.**

Svojega denarja ne daje za obresti,
zoper nedolžnega ne sprejema podkupnine.
Kdor tako dela,
ne bo omahnil na veke. **Odpev.**

Drugo berilo: Vsi verniki so imeli vse skupno (Apd 2,43–47)

Berilo iz Apostolskih del.

Vse vernike je v duši navdajal strah, zakaj po apostolih se je dogajalo veliko čudežev in znamenj. Vsi verniki so se družili med seboj in imeli vse skupno: prodajali so premoženje in imetje ter od tega delili vsem, kolikor je kdo potreboval. Dan za dnem so se enodušno in vztrajno zbirali v templju, lomili kruh po domovih ter uživali hrano z veseljem in preprostimi srcem. Hvalili so Boga in vsi ljudje so jih imeli radi. Gospod pa jim je vsak dan pridruževal te, ki so našli odrešenje.

Aleluja. Ravnaj pravično, ljubi dobrohotnost in ponižno hodi s svojim Bogom. Aleluja.

Evangelij: Usmiljeni Samarijan (Lk 10,25–37)

Iz svetega evangelija po Luku.

Tedaj je vstal neki učitelj postave, in da bi Jezusa preizkušal, mu je rekel: »Učitelj, kaj naj storim, da dosežem večno življenje?« On pa mu je dejal: »Kaj je pisano v postavi? Kako bereš?« Ta je odgovoril: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega srca, z vso dušo, z vso močjo in z vsem mišljenjem, in svojega bližnjega kakor samega sebe.« »Prav si odgovoril,« mu je rekel, »to delaj in boš živel.« Ta pa je hotel sebe opravičiti in je rekel Jezusu: »In kdo je moj bližnji?« Jezus je odgovoril: »Neki človek je šel iz Jeruzalema v Jeriho in je padel med razbojnike. Ti so ga slekli, pretepli, pustili napol mrtvega in odšli. Primerilo pa se je, da se je vračal po tisti poti domov neki duhovnik; videl ga je in šel po drugi strani mimo. Podobno je tudi levit, ki je prišel na tisti kraj in ga videl, šel po drugi strani mimo. Do njega pa je prišel tudi neki Samarijan, ki je bil na potovanju. Ko ga je zagledal, se mu je zasmilil. Stopil je k njemu, zlil olja in vina na njegove rane in jih obvezal. Posadil ga je na svoje živinče, ga peljal v gostišče in poskrbel zanj. Naslednji dan je vzel dva denarija, ju dal gostilničarju in rekel:

»Poskrbi zanj, in kar boš več porabil, ti bom nazaj grede povrnil.« Kaj se ti zdi, kateri od teh treh je bil bližnji tistemu, ki je padel med razbojnike?« Oni je dejal: »Tisti, ki mu je izkazal usmiljenje.« In Jezus mu je rekel: »Pojdi in ti delaj prav tako!«

Nagovor

Ponižno hoditi s svojim Bogom pomeni hoditi v solidarnosti ali vzajemnosti z vsemi, ki se bojujejo za pravičnost in mir. Solidarnost ne zavezuje le posamezne vernike, ampak je del poslanstva celotne krščanske skupnosti. Cerkev je poklicana in pooblaščen, da lajša trpljenje vseh, da se zavzema za uboge, potrebne in obrobne in skrbi zanje. Tudi to je sporočilo letošnje molitvene osmine za edinost.

A kakšno edinost iščemo? Odgovor se glasi: Vidno edinost v eni veri in v obhajanju ene evharistije. Ekumensko gibanje si prizadeva premagati zgodovinske in sedanje ovire, ki delijo kristjane. Obenem služi edinosti človeštva in premaguje vse, kar rani dostojanstvo ljudi in povzroča delitve med njimi. Razkrinkavati mora krivične strukture in delati na tem, da jih preoblikuje. Cerkev je poklicana, da ozdravlja porušene odnose med ljudmi in jim prinaša spravo.

Krščanske Cerkve v Indiji so že večkrat pokazale, da so sposobne takšnih dejanj ozdravljanja in sprave. Do nedavnega je bil med tamkajšnji kristjani v veljavi zakon, ki je pomenil diskriminacijo hčera. Cerkve so podprle zahtevo, da se je ta zastarela zakonodaja ukinila. Pri teh zahtevah za pravično obravnavanje hčera, so se Cerkve sklicevale tudi na odlomek, ki smo ga danes prebrali in govori o tem, kako se Mojzes obrača na Boga in dobi od njega potrditev pravičnih zahtev teh hčera.

Jezusova prilika o usmiljenem Samarijanu obvezuje Cerkev, da se zedini v solidarnosti s stiskanimi. Dobri Samarijan spominja na indijsko skupnost Dalitov, ki so prav tako deležni prezira in zapostavljanja. A prav Samarijan poskrbi za ranjenca ob poti. S svojo dejavno solidarnostjo oznanja evangeljsko upanje in tolažbo.

Samo tako potujemo naproti edinosti kristjanov, če hodimo ponižno z Bogom v solidarnosti vsemi stiskanimi in zapostavljenimi.

Prošnje

Opiramo se na Jezusovo obljubo, da nam bo storil, karkoli ga bomo prosili v njegovem imenu. Zato mu kličimo:

Naj bomo popolnoma eno.

1. Gospod Jezus, daj nam duha solidarnosti, kakršno so živeli prvi kristjani.
 2. Podpiraj papeža Benedikta, da bo po zgledu apostola Petra potrjeval brate v veri.
 3. Pomagaj današnjim pastirjem Cerkve, da jih bo v vsem vodila ljubezen do Jezusa, dobrega pastirja.
 4. Vsi kristjani smo krščeni v eno Kristusovo telo in smo prejeli enega Duha. Privedi nas k popolni edinosti.
 5. Spomni se vseh pokojnih ekumenskih delavcev in jim daj doseči polnost odrešenja.
- Vsemogočni Bog, ne vemo prav, kaj in kako je treba prositi. Naj sam Sveti Duh prosi za nas. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Osmi dan (petek, 25. januarja): Hodimo v praznovanju in proslavljanju Boga

(uvod, nagovor in prošnje za zadnji dan molitvene osmine je pripravil dr. Daniel Brkič, pastor Evangelijske Cerkve »Dobrega pastirja«, Novo mesto)

Uvod

Danes bomo prisluhnili Marijini hvalnici (»Magnificat«), ki je Marijin psalm vere, upanja in ljubezni. To prelepo besedilo velja za liturgično hvalnico prvega krščanskega občestva. Izvira iz Marijinega ponižnega, poslušnega, skromnega, čistega in svetega srca, prepolnega Božje besede. Ob tej vedno sveži duhovni oporoki se kristjani različnih Cerkva zbiramo in povezujemo na začetku tretjega tisočletja, da bi poglobljeno motrili lepoto Božjega načrta odrešenja.

Prvo berilo: Slavljenje v času stiske (Hab 3,17–19)

Berilo iz knjige preroka Habakuka.

Smokva ne bo cvetela in na trtah ne bo grozdja, pridelek oljke bo odpovedal in polja ne bodo dajala živeža, drobnica bo izginila iz staj in v hlevih ne bo živine. Vendar se bom veselil v Gospodu, se radoval v Bogu moje rešitve. Gospod Bog je moja moč, dela mi noge kakor košutam in mi daje stopiti na moje višine.

Ps 100,1–5: Vsa zemlja naj proslavlja Boga

Odpev: Služite Gospodu z veseljem.

Vzklikajte Gospodu, vsa zemlja,
služite Gospodu z veseljem,
pridite predenj z vriskanjem! **Odpev.**

Spoznajte, da je Gospod Bog:
on nas je naredil in mi smo njegovi,
njegovo ljudstvo, čreda njegove paše.
Pridite k njegovim vratom z zahvalo,
v njegove dvore s hvalnico! **Odpev.**

Zahvaljujte se mu, slavite njegovo ime!
Zakaj Gospod je dober,
na veke traja njegova dobrot, na
od roda do roda njegova zvestoba. **Odpev.**

Drugo berilo: Vedno se veselite v Gospodu (Flp 4,4–9)

Berilo iz Pisma apostola Pavla Filipljanom.
Bratje in sestre.

Veselite se v Gospodu zmeraj; ponavljam vam, veselite se. Vaša dobrot, bodi znana vsem ljudem. Gospod je blizu. Nič ne skrbite, ampak ob vsaki priložnosti izražajte svoje želje Bogu z molitvijo in prošnjo, z zahvaljevanjem. In Božji mir, ki presega vsak um, bo varoval vaša srca in vaše misli v Kristusu Jezusu. Sicer pa, bratje, vse, kar je resnično, kar je vzvišeno, kar je pravično, kar je čisto, kar je ljubeznivo, kar je častno, kar je količkaj krepostno in

hvalevredno, vse to imejte v mislih. Kar ste se od mene naučili, prejeli, slišali in videli, to delajte. In Bog miru bo z vami.

Aleluja. Veselite se v Gospodu. Vaša dobrota bodi znana vsem ljudem. Aleluja.

Evangelij: Marijina hvalnica (Lk 1,46–55)

Iz svetega evangelija po Luku.

Marija je rekla:

»Moja duša poveličuje Gospoda
in moj duh se raduje v Bogu, mojem Odrešeniku,
kajti ozrl se je na nizkost svoje služabnice.
Glej, odslej me bodo blagovali vsi rodovi,
kajti velike reči mi je storil Mogočni in njegovo ime je sveto.
Njegovo usmiljenje je iz roda v rod nad njimi, ki se ga bojijo.
Moč je pokazal s svojo roko,
razkropil je tiste, ki so ošabni v mislih svojega srca.
Mogočne je vrgel s prestolov in povišal je nizke.
Lačne je napolnil z dobrotami in bogate je odpustil prazne.
Zavzel se je za svojega služabnika Izraela in se spomnil usmiljenja,
kakor je govoril našim očetom:
Abrahamu in njegovemu potomstvu na veke.«

Nagovor

Ponižna hoja z Bogom je vedno nagrajena in okronana. Marijina hvalnica razkriva že v svitu jutranje zarje blagoslovljeno polnost časa. Devica Marija je že pred učlovečenjem Božjega Sina na prvi božič in že pred izlitjem Svetega Duha in rojstva Cerkve na binkošti našla milost v Božjih očeh. Ker se je odzvala z vso odprtostjo in v celoti, je hodila v praznovanju in proslavljanju Boga. Tudi mi smo poklicani, da z njo govorimo: »Da, Gospod!« Samo na tak način lahko razglušamo kulturo življenja.

Marijina hvalnica je pričevanje popolnega zaupanja v Boga, hkrati pa je močan protest in kritika krivične družbe in sveta. Marija je odločna žena, ki jo krivice spodbudijo, da se zavzema za bratski, človeški in pravičnejši svet, v katerem vladajo Božji mir, sprava, sloga in ljubezen. Ve, da Bog razkropi ošabne, bogate odpusti prazne in mogočne zatiralce vrže s prestola, medtem ko nizke poviša in lačne nasiti. Tudi mi se moramo zavzemati za boljši svet, istočasno pa sredi trpljenja, preizkušenj in zla praznovati praznik upanja in hoditi v praznovanju in proslavljanju Boga.

V današnjih svetopisemskih berilih vidimo, kako upanje in proslavljanje Boga spadata skupaj. Prerok Habakuk skupaj s svojim ljudstvom doživlja težke čase suše in slabe letine, toda upa, da bo Bog kljub preizkušnji hodil s svojim ljudstvom. Zato se raduje v Gospodu. Tudi blažena Devica Marija potuje k svoji sestrični Elizabeti z namenom, da bi praznovala in proslavila svojo nosečnost. Zapoje svojo hvalnico, pesem upanja, še preden se rodi njen blagoslovljeni otrok. Prav tako poziva apostol Pavel iz zapora občestvo v Filipih, naj se zmeraj veselijo v Gospodu, ne glede na okoliščine. Takšno proslavljanje je povezano z zaupanjem v Božjo zvestobo.

Naj teden krščanske edinosti okrepi v nas upanje, brez katerega ni praznovanja. Veseli smo, da to edinstvo že občutimo kot Jezusovi prijatelji, saj nas vse povezuje isti krst, ki je vstop v Cerkev. Hoja naproti krščanski edinstvu pa zahteva ponižno hojo z Bogom v praznovanju in proslavljanju Boga, v molitvi in upanju.

Naj bo v nas Marijino razpoloženje, da bo tudi naša duša poveljevala Gospoda. Naj bo v nas Marijin duh, da se bomo tudi mi radovali v Bogu, našem Odrešeniku (sv. Ambrož). Da se bomo tudi mi družno odpravili graditi civilizacijo ljubezni. Marijina privolitev je spremenila potek zgodovine: »Glej, Gospodova služabnica sem, zgodi se mi po tvoji besedi!« Marijina hvalnica je kot povečevalno steklo, ki poostri in poveča našo ljubezen in vdanost do Odrešenika.

Prošnje

Gospod Jezus, naučil si nas moliti in nam naročil, naj se nikoli ne naveličamo. Prisluhni naši prošnji: Daj, da bomo vsi eno.

1. Gospod, pomagaj nam razumeti, da je v Božjem srcu samo ena Cerkev, in to nerazdeljena.
 2. Pomagaj nam spoznati, da kristjane več stvari povezuje kot ločuje, saj je en Gospod, ena vera, en krst, en Bog in Oče vseh.
 3. Odpusti nam, ker smo s svojo razdeljenostjo v pohujšanje svetu, namesto da bi svet po naši medsebojni ljubezni spoznal, da smo tvoji učenci.
 4. Pomagaj nam, da bi si z večjo vnemo prizadevali ohranjati edinstvo Duha z vezjo miru.
 5. Oslobodi nas predsodkov, da bomo bolj zavzeti za krščansko edinstvo.
 - (6. Pomagaj nam, da bomo po zgledu naših rimskokatoliških bratov in sester še bolj spoštovali tvojo Cerkev, kajti veruje se v Cerkvi in skupaj s Cerkvijo.)
- Nebeški Oče, ti veš, kaj tvoji otroci najbolj potrebujemo, zato nam nakloni to, kar nam bo v blagoslov. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Molitev

Milostni Bog, naj tvoj Sveti Duh napolni naša občestva z radostjo in jih ovenča z veselimi praznovanji, da bomo lahko varovali in negovali zaklad edinstva, ki smo ga že deležni. Jezus Kristus, steber edinstva in bratstva, prosimo te, naj se med nami porušijo pregrade. Pomagaj nam, da bi z vso vnemo in navdušenjem neutrudno iskali še bolj oprijemljivo in vidno edinstvo med nami. Znova vžgi z upanjem naše dobre namene in odločitve o edinstvu, da bomo lahko v njih vztrajali. Pomagaj nam, da bomo v Kristusovem imenu skupaj hodili v ljubezni in spoštovanju. Usmiljeni Bog, prosimo, da bi se enkrat dvigala k tebi naša združena pesem slavljenja in da bi te končno z enotno molitvijo častili in molili. Bog življenja, vodi nas k pravičnosti in miru. Amen.

Uvod v ekumensko bogoslužje Božje besede

Kaj Bog hoče od nas? (prim. Mih 6,6–8)

Letošnje bogoslužje odseva mladostni značaj Študentskega krščanskega gibanja v Indiji (SCMI). Upošteva realnost Dalitov in omogoča, da spoznamo in doživimo njihovo duhovnost. Posebne prvine bogoslužja prihajajo iz indijskega konteksta Dalitov in vključujejo rabo bobnov in »bhajan-a«; to je krajevni način petja besedila, ki izraža njihovo vero v Boga. Tretja posebna prvina je udeležba pri pričevanju vere, ki osvetljuje duhovnost Dalitov – njene prvine so prizadevanje za pravičnost, ljubeča dobrohotnost in dostojanstvena hoja z Bogom

(prim. Mih 6,6–8). Bogoslužje se sklone z znamenjem podelitve, ki je v navadi v dalitskih skupnostih: v tem primeru podelitev kalečih zrn ali majhne mladike, ki simbolizira klic k upanju in preoblikovanju.

V molitveni osmini kristjani po vsem svetu v duhu ekumenskega partnerstva odkrivamo, kaj pomeni »ravnati pravično, ljubiti dobrohotnost in ponižno hoditi s svojim Bogom«. To temo razvijamo vseh osem dni in si pomagamo s prisposodbo »hoje«. Za dalitske skupnosti je hoja naproti osvoboditvi neločljiva od hoje naproti edinosti. Tako je naša hoja z Daliti v tej osmini – in z vsemi, ki hrepenijo po pravici – sestavni del naše molitve za edinost kristjanov.

Kristjani v Indiji morajo zavreči delitev v kaste, podobno kakor morajo kristjani po vsem svetu zavračati medsebojne delitve: »Mar je Kristus razdeljen?« (1 Kor 1,13). Zato se zbiramo k bogoslužju in molimo za tisto edinost, ki jo Kristus želi za svojo Cerkev. Poklicani smo, da podiramo stene delitve med nami.

Struktura bogoslužja

Bogoslužje vsebuje šest prvin: uvodni del, slavljenje in zahvalo, priznanje grehov in znamenje odpuščanja, branje božje besede, pričevanje vere, prošnje, blagoslov in odslovitev.

1. Opravilo se začne s preludijem (udarjanje na bobne), ki simbolizira praznovanje življenja in odpora proti zatiranju, ki ga trpijo dalitske skupnosti v Indiji. Opozarja na trdoživost vseh skupnosti po vsem svetu, ki se borijo za pravičnost in osvoboditev. Primer dalitskih bobnov lahko najdete na spletu:

<http://www.youtube.com/watch?v=7HDt7OmzUdw &feature=related>.

Kjer nimajo bobnov, lahko isto sporočilo izrazijo s kakšnim drugim dejanjem ali instrumentom. Navdihe za prošnje smo našli v spisih znamenitega nobelovca Rabindranatha Tagoreja. Uvodni del se sklone z »Bhajan-om«: to je peta molitev, ki jo zapoje voditelj in jo ponavljajo vsi navzoči (v jeziku Telugu). Primere »Bhajan« pesmi lahko poiščete na spletu.

1. Slavljenje in zahvala
2. Priznanje grehov in znamenje odpuščanja: navzoče vernike povabimo, da stopijo drug do drugega in si izmenjajo pozdrav miru; medtem igrajo orgle ali kakšen drugi instrument.
3. Besedno bogoslužje se začne z berilom, iz katerega je vzeta glavna misel molitvene osmine (Mih 6,6–8). Sledi pričevanje vere, vzeto iz resničnega življenja neke ženske, po imenu Sare, ki pripada skupnosti Dalitov. Dogodek se je zgodil leta 2008 v Khandamalu (država Orissa) v osrednji Indiji. En mesec je trajalo nasilje, ko so hindujski skrajneži napadli kristjane, večinoma Dalite. Razdejali so krščanske bogoslužne prostore in domove. Orissa je eden najrevnejših delov Indije in jo tradicionalno povezujemo z najbolj zapostavljenimi deli družbe. Nasilje je terjalo 59 žrtev, 115 krščanskih cerkva je bilo porušeni, veliko domov poškodovanih. Okoli 50.000 kristjanov je ostalo brez domov. Zavetje so iskali v gozdovih in zatem v begunskih taboriščih, ki jih je organizirala indijska vlada. Okoli 80–90 % kristjanov v Indiji je dalitskih spreobrnjenecv. Za večino Dalitov velja – enako tudi za Saro iz omenjene zgodbe –, da jih niso privabljali, da bi postali kristjani, kot se včasih zatrjuje. Velik del je sprejel krščanstvo potem, ko so prišli na misijonske postaje iskat

zaščito pred zatiralskim kastnim sistemom. Prosili so za svobodo, ki bi jo mogli doseči – tako so verovali –, ko bodo deležni zdravilne moči Boga, ki osvobaja.

4. Na tem mestu je lahko kakšno podobno »pričevanje vere«, vzeto iz krajevnega konteksta.
5. Zbrane vernike nato povabimo, da v tihoti premišljujejo o teh pričevanjih, ko poslušajo Božjo besedo.
6. Prošnje
7. Blagoslov in odslovitev: značilna navada v dalitskih skupnostih je, da si med seboj razdelijo hrano. Zato je na koncu bogoslužja lahko skromna pogostitev vseh navzočih.

Ekumensko bogoslužje Božje besede

Kaj Bog hoče od nas? (prim. Mih 6,6–8)

I. Uvodni del

1. Preludij (*udarjanje na dalitske bobne ali druga primerna glasba*)
(*Voditelj pozdravi zbrane vernike.*)

2. Povabilo k bogoslužju

Voditelj: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.

Vsi: Amen.

Voditelj: Jezus je rekel: »Kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem sredi med njimi.« V tihoti priznajmo navzočnost troedinega Boga v naši sredi.

(*Tihota.*)

II. Slavljenje in zahvala

(*Voditelj povabi navzoče, da se primejo za roke in tako oblikujejo človeško verigo edinosti in solidarnosti, ko izgovarjajo naslednje molitve.*)

Voditelj: Slavimo te, dobri Bog, da si nas ustvaril v vsej naši različnosti. Hvala ti za dar naših številnih kultur, jezikov, različnih izrazov vere, običajev, izročil in narodnosti! Hvala ti za številna cerkvena izročila, ki so dajala moč in živost našim skupnostim tudi tam, kjer so manjšinske. Uči nas, da bomo s hvaležnostjo priznavali različne oblike bivanja in izročila, tako da bomo tkali vezi prijateljstva in tovarštva in šli naproti večji edinosti.

Vsi: *Kako dobro in prijetno je, kjer bratje in sestre prebivajo skupaj v edinosti!*

Voditelj: Slavimo te, Jezus Kristus, ker si nas po svoji smrti in vstajenjem spravil z Bogom in med seboj in nas učiš spoštovati dostojanstvo in vrednost vsakega človeka. Hvala ti, ker vsak dan vstopaš v naše življenje in nas kličeš, da vztrajamo v solidarnosti z ljudmi, ki so jim politične, družbene in gospodarske strukture ranile dostojanstvo. Uči nas, da bomo visoko cenili oznanilo upanja, da moremo s teboj premagati vse zlo v tem svetu.

Vsi: *Kako dobro in prijetno je, kjer bratje in sestre prebivajo skupaj v edinosti!*

Voditelj: Slavimo te, Sveti Duh, za dar medsebojne soodvisnosti in solidarnosti, ki smo ga podedovali od prejšnjih rodov znotraj naših ljudstev in narodov. Uči nas, da bomo čuvali vezi edinosti, ki smo jih že deležni, ko te prosimo, da ostaneš trajno navzoč v nas. Navdihuj nas na

našem potovanju naproti polni in vidni edinosti med nami in z vsemi tistimi ljudstvi in gibanji, ki se bojujejo v prid življenju.

Vsi: Kako dobro in prijatno je, kjer bratje in sestre prebivajo skupaj v edinosti!

III. Priznanje grehov in znamenje odpuščanja

Voditelj: Vemo, da smo v Kristusu že eno. Kljub temu pa zaradi naše človeške slabosti nismo vedno tega priznavali. Priznajmo naše grehe needinosti in prosimo Gospoda, da nas ozdravi.

(Tihota).

Vsi: Ponižno prihajamo predte, dobri Bog, v zavesti naše grešnosti in naše needinosti, za katero smo mi odgovorni. Priznavamo, da še vedno nismo odpravili podedovanih človeških ovir, kot so kaste, razredi, narodnosti, oblastnost in vse tisto, kar kristjane med seboj deli. Prosimo te odpuščanja, da smo kot Cerkve večkrat na temelju naše zgodovine in preteklosti drug drugega zapostavljali in ranili edinost, h kateri nas je Kristus poklical. Odpusti nam našo razdeljenost in pomagaj nam, da si neutrudno prizadevamo za edinost. To te prosimo v presvetem imenu Jezusa, tvojega Sina. Amen.

Prošnja

Vsi: Jezus, stopi sedaj v našo sredo, ozdravi nas in našo needinost. Vodi nas po poteh pravičnosti, da bodo vsi našli življenje.

Jezus, stopi sedaj v našo sredo in nas nauči prisluhniti klicem tistih, ki so odrinjeni na rob družbe.

Jezus, stopi sedaj v našo sredo in nas navdihuj, da bomo sodelovali z vsemi, ki si prizadevajo za osvoboditev in bomo tako gradili edinost znotraj tvojega razdeljenega telesa. Amen.

Znamenje odpuščanja

Voditelj: »Če svoje grehe priznavamo, nam jih bo odpustil in nas očistil vse krivičnosti, saj je zvest in pravičen« (1 Jn 1,9).

(Voditelj povabi navzoče, da v znamenje medsebojnega odpuščanja stopijo drug do drugega in si podelijo pozdrav miru. Medtem igrajo orgle.)

IV. Besedno bogoslužje

Prvo berilo: Kaj Bog hoče od tebe? (Mih 6,6–8)

Berilo iz knjige preroka Miheja.

»S čim naj stopim pred Gospoda, se priklonim Bogu višave?

Naj stopim predenj z žgalnimi daritvami, z enoletnimi teleti?

Mar se bo Gospod veselil tisočev ovnov, desetisočev potokov olja?

Naj mu svojega prvorojenca darujem zaradi svoje pregrehe,

sad svojega telesa za greh svoje duše?«

Oznanil ti je, o človek, kaj je dobro, kaj Gospod hoče od tebe:

nič drugega, kakor da ravnaš pravično, da ljubiš dobrohotnost

in ponižno hodiš s svojim Bogom.«

Pričevanje vere

Ko so prišli iskat Saro Digal, je ni bilo tam. Zbežala je s svojimi petimi otroki, s seboj je s težavo odvela tudi taščo, in vse spravila na varno v džunglo kakšen kilometer stran. Zato so napadalci zažgali vse, kar je ostalo v hiši, sliko Jezusa v okviru, sveto pismo, opremo v kuhinji, nekaj obleke, rogoznico in posteljnino. Sara je čez nekaj časa videla, da je nevarnost mimo. Ko se je skrivaj vrnila, njenega doma ni bilo več. Ostali so samo kadeči se ogorki,

pepel in dim. Prišli so sosedje, da ji pokažejo, da sočustvujejo z njo. Sara je stala pokončno in odločno povlekla svoj sari čez glavo. Začela je moliti. »Gospod, odpusti nam naše grehe. Jezus, ti si edini. Reši nas iz naše nesreče. Osvobodi nas, Gospod.« Besede so kar same vrele iz nje. Počasi so se ji pridružili njeni otroci. Jokala je in prosila Boga za rešitev. Sosedje in ljudje okoli nje so se ji pridružili. Ta preprosta vez človeškega sočutja je izražala gotovost, da nič ne more te ženske ločiti od njenega Boga. »Umrta bom, toda nikoli ne bom prenehala biti kristjanka,« je govorila Sara skozi solze. Bila je močna in pogumna kristjanka iz kaste Dalitov!

Voditelj: V tihoti premišljujmo o tem pričevanju vere in poguma. Ko občudujemo vero naše sestre Sare in drugih, se vprašajmo, kakšna je naša pot vere.
(*Tihota*)

Psalm 86,11–16

Odpev: Pot pravičnosti vodi v življenje.

Uči me, Gospod, svojo pot,
hodil bom v tvoji zvestobi,
zedini moje srce, da se bo balo tvojega imena. **Odpev.**

Zahvaljujem se ti, Gospod, moj Bog, z vsem svojim srcem,
tvoje ime častim na veke,
zakaj velika je tvoja dobrota do mene,
rešil si mojo dušo iz globine podzemlja. **Odpev.**

O Bog, prevzetneži so se vzdignili zoper mene,
drhal nasilnežev mi streže po življenju.
A ti, Gospod, si usmiljen in milostljiv Bog,
počasen v jezi in bogat v dobroti in zvestobi. **Odpev.**

Obrni se k meni in mi izkaži milost,
daj svojo moč svojemu služabniku,
reši sina svoje služabnice. **Odpev.**

Drugo berilo: Gal 3,26–28

Bratje in sestre.

Vi vsi ste po veri v Kristusa Jezusa Božji sinovi. Kajti vsi, ki ste bili krščeni v Kristusa, ste oblekli Kristusa. Ni ne Juda ne Grka, ni ne sužnja ne svobodnjaka, ni ne moškega ne ženske: kajti vsi ste eden v Kristusu Jezusu.

Aleluja. Učenca sta potovala v Emavs in Jezus je hodil z njima. Aleluja.

Evangelij: Pogovor z Vstalim Jezusom na poti v Emavs (Lk 24,13–25)

Iz svetega evangelija po Luku.

Prav tisti dan sta dva izmed učencev potovala v vas, ki se imenuje Emavs in je šestdeset stadijev oddaljena od Jeruzalema. Pogovarjala sta se o vsem tem, kar se je zgodilo. In medtem ko sta se pogovarjala in razpravljala, se jima je približal sam Jezus in hodil z njima. Njune oči pa so bile zastrte, da ga nista spoznala. Rekel jima je: »O kakšnih rečeh se pogovarjata med

potjo?« Žalostna sta obstala in eden izmed njiju, ki mu je bilo ime Kleopa, mu je odgovoril: »Si ti edini tujec v Jeruzalemu, ki ne ve, kaj se je tam zgodilo te dni?« »Kaj neki?« je rekel. Dejala sta: »Kar se je zgodilo z Jezusom Nazarečanom, ki je bil prerok, mogočen v dejanju in besedi pred Bogom in vsem ljudstvom; kako so ga naši veliki duhovniki in poglavarji izročili v smrtno obsodbo in ga križali. Mi pa smo upali, da je on tisti, ki bo odkupil Izrael. Vrh vsega pa je danes že tretji dan, odkar se je to zgodilo. Vsi iz sebe smo tudi zaradi nekaterih žena iz naših vrst. Ko so bile zgodaj zjutraj pri grobu in niso našle njegovega telesa, so se vrnile in pripovedovale, da so imele celó videnje angelov, ki so dejali, da živi. Nekateri izmed naših so šli h grobu in so našli vse takó, kakor so pripovedovale žene, njega pa niso videli.« In on jima je rekel: »O nespametna in počasna v srcu za verovanje vsega, kar so povedali preroki! Mar ni bilo potrebno, da je Mesija to pretrpel in šel v svojo slavo?« Tedaj je začel z Mojzesom in vsemi preroki ter jima razlagal, kar je napisano o njem v vseh Pismih.

Medtem so se približali vasi, kamor so bili namenjeni. On pa se je delal, kakor da gre dalje. Silila sta ga in govorila: »Ostani z nama, kajti proti večeru gre in dan se je že nagnil.« In vstopil je, da bi ostal pri njiju. Ko je sédel z njima za mizo, je vzel kruh, blagoslovil, ga razlomil in jima ga dal. Tedaj so se jima odprle oči in sta ga spoznala. On pa je izginil izpred njiju. In rekla sta drug drugemu: »Ali ni najino srce gorelo v nama, ko nama je po poti govoril in odpiral Pisma?« Še tisto uro sta vstala in se vrnila v Jeruzalem ter našla zbrane enajstere in tiste, ki so bili z njimi. Govorili so, da je bil Gospod resnično obujen in se prikazal Simonu. Tudi ona dva sta pripovedovala, kaj se je zgodilo na poti in kako sta ga prepoznala po lomljenju kruha.

Nagovor

Prošnje

Voditelj: Ko hodimo in se pogovarjamo, se spomnimo vseh naporov ekumenskega gibanja, da bi se uresničila edinost, kakršno hoče Kristus za svojo Cerkev.

Vsi: *Pošlji svojega Duha, da okrepi našo odločnost in poglobi naše pogovore, da se Jezusova molitev uresniči v nas.*

Voditelj: Ko hodimo z razlomljenim Kristusovim telesom, se boleče zavedamo, da se še ne moremo udeleževati skupnega lomljenja kruha. Pospeši nastop tistega dne, ko bomo uresničili polnost občestva pri Gospodovi mizi.

Vsi: *Prižgi v naših srcih željo, da premagamo vse, kar nas ločuje, tako da bomo prek naših ran prepoznavali enega Kristusa.*

Voditelj: Ko potujemo naproti svobodi, se spominjamo dalitskih skupnosti in drugih ljudi, ki se soočajo s podobno diskriminacijo. Naj bo edinost med Cerkvami znamenje upanja za tiste, ki trpijo krivico.

Vsi: *Utrdi zavzetost naših Cerkva, da bodo v družbi in v skupnostih ustvarjali prostore, ki bodo tem ljudem omogočili, da živijo dostojanstveno in svobodno. Naj njihovi darovi in navzočnost preoblikuje tudi naše mišljenje.*

Voditelj: Ko hodimo kot otroci te zemlje, se zavedamo, da smo le romarji in da je stvarstvo okoli nas čudovit Božji dar. Naj spoštujemo zemljo kot delo tvojih rok. Naj bomo zavzeti varuhi tvojega stvarstva.

Vsi: *Naj tvoj Duh prenovi stvarstvo in nas napravi občutljive za trpljenje ljudi, ki so ostali brez zemlje in ki so nosilci tradicije modre skrbi za zemljo in njene vire.*

Voditelj: Ko hodimo skupaj kot Jezusovi prijatelji, ne pozabimo na odrinjene skupnosti po svetu. Jezus se izenačuje z njimi in jih rešuje iz stoletja trajajočega ponižanja ter jih vodi k

svobodi in dostojanstvu. Podprimo te Kristusove prijatelje, kot so dalitski kristjani, ki so preganjani, ker so izbrali Kristusa in odvrkli verige kaste.

Vsi: *Razširi in poglobi naše občestvo in prijateljstvo s teboj in med nami, da bomo ostali zvesti tvojemu klicu.*

Voditelj: Ko potujemo in premagujemo ovire, nam pomagaj, da bomo oblikovali skupnosti, ki bodo delale za edinost in enakopravnost.

Vsi: *Daj nam pogum, da bomo premagali meje med kulturami in strukturami, zaradi katerih ne moremo prepoznavati Božje navzočnosti v sočloveku.*

Voditelj: Ko hodimo v solidarnosti z ženami, kot je Sara in druge žrtve razlikovanja in krivic, naj nas njihove usode pretresejo in vzdramijo iz naše ravnodušnosti.

Vsi: *Obdaj nas s svojo ljubeznijo, ko prepoznavamo Božjo podobo v vsakem človeku, ki ga srečamo. Usposobi nas, da bomo delali za pravico in odpravljali družbene strukture neenakosti.*

Voditelj: Ko hodimo skupaj v slavljenju in praznovanju, spoznavamo, da je edinost znotraj naših skupnosti najlepše pričevanje za evangeljsko vero in upanje. Ko praznujemo to edinost, naj se veselimo tudi bogate različnosti, ki odraža življenje Svete Trojice.

Vsi: *Naj praznujemo čudovito različnost v človekovem življenju, ki se rojeva iz prizadevanj za dostojanstvo in preživetje ljudi sredi zatiranja. Naj v tej različnosti prepoznavamo znamenje tvoje trajne zvestobe svojemu ljudstvu.*

Voditelj: V Kristusovem imenu dvigamo k tebi, o Bog, svoje molitve. Amen.

Očenaš

Blagoslov in odslovitev

Voditelj: Ostani z nami, Troedini Bog, ki nas vzdržuješ pri življenju. Spominjaj nas, kakšen načrt in namen imaš z vsakim od nas in z našimi Cerkvami.

Vsi: Amen.

Voditelj: Hodi pred nami, Troedini Bog, ki nam daješ moč, vodi nas po poti do edinosti.

Vsi: Amen.

Voditelj: Daj, da bi imeli življenje v obilju, Troedini Bog, ki nas podpiraš, ko smo zbrani skupaj in te kličemo.

Vsi: Amen.

Voditelj: Pojdite v svet, da ga ozdravite in da tudi sami dosežete ozdravitev.

Vsi: Bogu hvala.

Sklepna pesem

(V znamenje edinosti v Kristusu lahko za vse pripravimo skromno pogostitev).

Kršćanstvo v Indiji: družbeno okolje, v katerem živijo in delujejo krščanske Cerkve

Kršćanske Cerkve v Indiji imajo za seboj zapleteno in bogato zgodovino. Tamkajšnji kristjani se še vedno odločilno vključujejo v življenje naroda, zlasti na področju vzgoje in zdravstvene oskrbe. Vse to je dediščina krščanskih misijonov, ki tu delujejo vse od 16. stoletja naprej. Glavna zasluga misijonov je, da so s svojim prizadevanjem za vzgojo, zdravstvo in prek prestopov v krščanstvo omogočili družbeno zapostavljenim slojem indijske družbe, da dosežejo dostojanstvo in samospoštovanje.

Krščanstvo je tretje najštevilnejše verstvo v Indiji z ok. 24 milijoni vernikov; to je približno 2,3 % indijskega prebivalstva, ki šteje 1,2 milijarde. Ti podatki se nanašajo na štetje leta 2001. Izsledki štetja v letu 2011, ki je še v teku, kaže na manjše povečanje števila kristjanov v Indiji. Največji del jih pripada Rimskokatoliški Cerkvi. Cerkve vzhodnega izročila so naslednje: Malankarska ortodoksna sirska Cerkev, Malabarska neodvisna sirska Cerkev, Malankarska jakobitska sirska Cerkev, Malankarska Mar Thoma sirska Cerkev ter Sirsko-malabarska katoliška Cerkev, ki so vidneje zastopane v Kerali. Večje protestantske denominacije so: Cerkev južne Indije (CSI), Cerkev severne Indije (CNI), prezbiterijanci, baptisti, luterani in evangelikalne skupnosti.

Nedavno je nastalo nesoglasje glede načina, kako se je prikazovala zgodovina indijskih Cerkev, ki izvirajo iz delovanja zahodnih misijonarjev. Pojavlja se domneva, da se v zadnjih letih središče krščanstva »pomika na Jug«. Na osnovi te misli Ninan Koshy piše: »Tisti, ki govorijo, da 'se svita dan krščanstva na Jugu', očitno pozabljajo, da 'se je dan krščanstva zasvital prav na Jugu... To, kar se dogaja danes, ni podaljšek zahodne religije, ampak prepoved religije, ki je azijska po svojem izvoru in rani zgodovini«.

Izročilo »Tomaževe Cerkev« (*Mar Thoma*) poroča, da je apostol Tomaž oznanjal evangelij vzdolž malabarske obale v državi Kerala v jugozahodni Indiji. Oznanjal naj bi vsem slojem ljudi. V njegovem času naj bi se spreobrnilo ok. 17.000 ljudi, tudi člani štirih glavnih kast. Legenda pravi, da je pretrpel mučeništvo v Chennai. Nad njegovim grobom danes stoji San Thome Cathedral. Koshy navaja trditev znanega azijskega zgodovinarja K. M. Panikkarja: »Krščanstvo je bilo razširjeno v različnih delih Perzije, Indije in Kitajske od najstarejših časov. Cerkev v Malabaru se sklicuje na apostolski izvor (sv. Tomaž). Njen obstoj potrjuje tudi zunanja avtoriteta vse od leta 182 po Kr.«

Tiste prve indijske kristjane, ki so prišli v stik z vzhodno sirsko (perzijsko) tradicijo, danes imenujemo Cerkev Vzhoda ali Kaldejsko Cerkev. Kasnejša poročila zatrjujejo, da so nestorijanski kristjani, ki so se močno utrdili v Perziji, v 7. stol. prišli vse do Kitajske. Iz tega dejstva sklepamo, da so nestorijanski trgovci in misijonarji ter drugi kristjani iz Sirije v tistih zgodnjih stoletjih prišli v Indijo. Tu iščemo izvor Ortodoksnih Cerkev v Indiji, ki ohranjajo svojo močno in zvesto navzočnost v Indiji. V kasnejših stoletjih so še druge skupine iz Sirije, Perzije in Babilonije okrepile krščansko navzočnost v Indiji. Prvi rimskokatoliški misijonar Jordanus Catalani je tu ustanovil škofijo v začetku 14. stoletja.

Zgodovina misijonov in prvi začetki ekumenskega gibanja

Kot smo omenili zgoraj, je naslednja pomembna etapa prihoda krščanstva v Indijo povezana z misijonsko dejavnostjo, ki je časovno sovpadala z načrtom kolonizacije in vzpostavitve evropske nadoblasti v Indiji. Rimskokatoliško misijonsko delo se je začelo v času naseljevanja Portugalcev v poznem 15. stoletju in se nadaljevalo v času sv. Frančiška Ksaverja in njegovih tovarišev jezuitov. Prvi protestantski misijonarji so prišli v Indijo v Tranquebar leta 1706. Močan razvoj protestantskih misijonov je prineslo 19. stoletje. Obstaja splošno soglasje o tem, da so misijonarji z Zahoda pomembno prispevali k napredovanju krščanstva v Indiji.

Misijonska zgodovina Indije je podobna pisanemu mozaiku, ne nazadnje tudi zaradi prostranosti dežele in množstva misijonskih dejavnikov, ki so se skušali tukaj uveljaviti. Vsak od njih je prihajal s svojimi že oblikovanimi mnenji (predsodki) in doktrinalnimi razlikami ter s svojim posebnim odnosom do kolonizacijskih oblasti. Misijoni so se začeli z enim samim

namenom: oznanjati evangelij, toda misijonarji so kmalu spoznali, da morajo hkrati ljudem posredovati vzgojo in jih naučiti različnih spretnosti ter delati za vsestranski razvoj ljudi, ki so želeli sprejeti krščansko vero. Zgodnji napor misijonov v prid zdravja prebivalstva so postali vzorec za oblikovanje sistemov zdravstvene oskrbe potem, ko je Indija 1948 dosegla neodvisnost.

Kolonialna vlada je s podpiranjem misijonskih vzgojnih programov skušala oblikovati redoljubne in disciplinirane državljane, ki bodo uporabni člani upravnega aparata. A ko so misijonarji oznanjali evangelij in oblikovali župnije, so sooblikovali tudi kulturo in socialne razmere; pri tem so opozarjali tudi na človeške pravice. Ti naporji so pomagali oblikovati indijsko ljudstvo, ki je znalo kritično presojeti obstoječe sisteme in se upreti krivicam kolonialne nadvlade; vse to je vodilo v boj za osvoboditev izpod kolonializma.

Omeniti je treba tudi izredno rast krščanstva in utrditev Cerkev v Severovzhodni Indiji, ki obsega sedem držav severno in vzhodno od Bangladeša in je z ostalo Indijo povezana prek države Zahodne Bengalije. V teh državah je večina prebivalstva krščanska (Nagaland 90 %, Mizoram 87 %, Meghalaya 71 %). Ob podpori in pomoči kolonialnih vladarjev sta ok. 1816 tu začela delovati Ameriški baptistični misijon in Valizijski prezbitrijanski misijon med pretežno plemensko urejenim (domorodnim) prebivalstvom, ki je živelo v teh pokrajinah. Dve tretjini današnjih kristjanov v teh državah izvira iz omenjenih dveh misijonov. Rimskokatoliški misijonarji so tja prišli 1850 in so skozi stoletja prispevali k razvoju vzgojne infrastrukture v pokrajini. Po 2. svetovni vojni so tja prišli binkoštniki (Pentecostals) in druge podobne skupine ter misijonarji in so sooblikovali načine bogoslužja in duhovnosti v teh državah. Razvoj domorodnih cerkvenih struktur v tej pokrajini je zagotavljal razvoj takšnega krščanstva, ki je zakoreninjeno v kulturi domorodnih ljudstev. Tujim misijonarjem pa indijska vlada ni dovolila prihoda, ker je pokrajina politično občutljivo področje. Severovzhodni svet kristjanov in Narodni svet Cerkev v Indiji sta prispevala k ekumenskemu prizadevanju v tej pokrajini.

Krščansko prebivalstvo je močno zastopano tudi v državi Kerala z ok. 20 % kristjanov. Med njimi je ok. tri milijone ortodoksnih kristjanov. Od 4. stoletja naprej so ti kristjani povezani s Sirskim patriarhatom v Antiohiji. Pod vplivom Antiohije je nastala v Indiji zahodnosirska liturgična in cerkvena ureditev (obred) sirske ortodoksne tradicije. Kristjani, ki ohranjajo to povezavo, pripadajo Malankarski jakobitski sirske ortodoksne Cerkev. Drugi ortodoksni kristjani trdijo, da se je povezava z Antiohijo začela šele v 16. stoletju – ti sestavljajo Malankarsko ortodoksno sirske Cerkev (znana je tudi pod imenom Indijska ortodoksna Cerkev). Ta je postala avtokefalna (samostojna) z vzpostavitvijo Indijskega katolikata leta 1912. V 16. stol. so v Keralo dospeli rimskokatoliški misijonarji in ustanovili Siro-malabarsko katoliško Cerkev. Pod vplivom protestantskih misijonarjev, ki so delovali med sirske kristjani, je nastala Mar Thoma Sirska malabarska Cerkev kot od prejšnjih različna skupnost na začetku 19. stoletja.

Ekumensko gibanje v Indiji

Misijonsko gibanje v Indiji je na dva načina vplivalo na ekumensko gibanje. Najprej je med Cerkvami prebudilo željo po edinosti in skupni akciji. Rast svetovnega ekumenskega gibanja je spodbudila pomemben ekumenski razvoj tudi v Indiji. (...) Nastali so tehtni ekumenski instrumenti, med drugim Narodni svet Cerkev v Indiji in Katoliška škofovska konferenca Indije. A misijoni so v Indijo prinesli tudi različne že oblikovane krščanske denominacije. »Žalostno je naslednje dejstvo: preden bi mlajše Cerkev najprej postale izpovedujoča Cerkev

(confessing Church) v misijonski situaciji, so bile te Cerkve prezgodaj potisnjene v neki »konfesionalni« položaj, ki jim ni bil lasten. Preden so postale Kristusova skupnost, so jim ukazali, da postanejo prezbiterjanska, luteranska, metodistična ali anglikanska Cerkev« (Hans-Ruedi Weber).

Leta 1965 je drugi vatikanski koncil najavil novega duha dialoga med Rimskokatoliško Cerkvijo in drugimi Cerkvami; to je tudi v Indiji okrepilo njihovo medsebojno sodelovanje. Katoliška škofovska konferenca tesno sodeluje z Narodnim svetom Cerkva, zlasti ko gre za odnose z vlado. V tem času skušajo vplivati na vlado, da bi posredovala, kadar postanejo kristjani tarča pri krajevnih izgrelih. Skupaj vplivajo na zakonodajo, da bi bolj ščitila svobodo vere in pravice manjšin, tudi pravice dalitskih kristjanov.

Ko se Cerkve po svetu pripravljajo na obhajanje Molitvene osmine za edinost 2013, Cerkve v Indiji zaznamujejo dve pomembni ekumenski obletnici. Pred sto leti (1912) se je rodilo Študentsko krščansko gibanje Indije (SCMI), ki je najstarejša mladinska ekumenska organizacija tamkajšnjih študentov. (...) Gibanje je razširjeno v vseh trinajstih geografskih pokrajinah in je ves čas navdihovalo študente, da pomagajo preoblikovati Cerkev in družbo. Gojilo je vrednote ekumenizma, edinosti, pravičnosti in miru. Oblikovalo je mlade voditeljske osebnosti kot pokončne in predane ljudi. Vzpodbuja partnerske odnose z vsemi cerkvenimi izročili, z ljudmi vseh veroizpovedi in z drugimi ekumenskimi organizacijami. (...)

V pripravi gradiva za letošnjo molitveno osmino je kot viden partner sodeloval tudi mladinski odsek Narodnega sveta Cerkva v Indiji (NCCI). Ta Svet je skupen izraz protestantskih in ortodoksnih Cerkva v Indiji in predstavlja 13 milijonov kristjanov v deželi. Ustvarja platformo za razmišljanje in delovanje s tem, da povezuje med seboj Cerkve in druge krščanske organizacije in omogoča posvetovanja, pomoč in aktivnosti glede vsega, kar se nanaša na krščansko življenje in pričevanje v Indiji. Ortodoksni kristjani so imeli ključno vlogo pri ekumenskem gibanju v Indiji. Tudi Narodni svet Cerkva praznuje leta 2014 svojo stoletnico. Svet in njegovi člani so v teh sto letih dejavno pomagali pri oblikovanju naroda. Gre za avtonomen Svet, ki vključuje, podpira in usklajuje različne službe omenjenih Cerkva.

Tretji partner v pripravi molitvene osmine je Vseindijska katoliška univerzitetna zveza, ki je gibanje katoliških študentov z vizijo nove in pravične družbe. Ustanovljena je bila 1915. Priznana je s strani narodne škofovske konference in je pridružena članica Mednarodnega gibanja katoliških študentov (Pax Romana). Ukvarja se s potrebami in zadevami univerz, Cerkva in širše indijske družbe.

Kako živi Cerkev v Indiji

Krščanstvo v Indiji se sooča z dvema odločilnima zadevama, ki sta: kastni sistem in vprašanje istovetnosti (identitete).

Sistem kast postavlja – tako znotraj Cerkva kot med Cerkvami – številne izzive edinosti kristjanov v Indiji in s tem moralnemu in cerkvenemu pričevanju Cerkve, ki je eno in edino Kristusovo telo. Ker ta sistem povzroča razdeljenost Cerkve, gre hkrati za pereče doktrinalno vprašanje. Zato smo izbrali ravno problematiko kastnega sistema, da ob njej pokažemo, kako je prizadevanje za pravičnost in mir neločljivo od molitve za krščansko edinost.

Indijske Cerkve, ki izvirajo iz misijonov, so se močno trudile, da pretrgajo s svojo preteklostjo misijonskih Cerkva in uveljavijo svojo lastno identiteto in poklicanost kot

indijske Cerkve. Indijski ekumenski strokovnjak M. M. Thomas priznava neizbežne vezi, ki so se spletle z zahodno kulturo zaradi kolonialne nadvlade. Hkrati zatrjuje, da morajo kristjani in Cerkve v Indiji ohraniti kritičnega duha, ko presojuje težnje naroda: »Kristjanom se ni treba opravičevati zaradi njihovih odnosov z zahodno kulturo. Morajo pa se opravičevati zaradi njihovega nekritičnega pristopa do zahodne kulture. Če so danes naši narodni cilji enaki zahodnim, jih nismo sposobni kritično ocenjevati v luči naše vere v Kristusa.«

Cerkve v Indiji so skušale opredeliti, kaj to pomeni za njihovo življenje in pričevanje v kontekstu sobivanja več verstev, kjer so kristjani le skromna manjšina. Indijski kristjani se nahajajo sredi velikih in živih verstev in kot takšni so dali pomemben prispevek: ekumenska razpravljanja o dialogu in sodelovanju z ljudmi drugih verskih prepričanj so obogatili z usposobljenimi voditelji in s svežimi teološkimi mislimi.

Vnovično presojanje cerkvene zgodovine s stališča kristjanov, ki predstavljajo večino v Cerkvi

Prvenstveni prispevek misijonskega delovanja kot spreobračanja h krščanstvu je bilo dejstvo, da so mnogi revni in »zunajkastni« (outcaste) prebivalci doživeli spreobrnjenje h Kristusu kot osvoboditev od verske in obredne diskriminacije. Na nedavnem mednarodnem simpoziju je odlični avtor in sociolog prof. dr. Susie Tharu izjavil: »Genij (genius, duh) Cerkve v Indiji je dejstvo, da ji pripadajo Daliti« (its Dalitness)«. Govori se, da je 80–90 % Cerkve v Indiji dalitskega izvora. V nekaterih delih Indije so prav vsi kristjani dalitski spreobrnjenci.

Naj na kratko opredelimo, kdo so Daliti v Indiji. Kastna struktur v Indiji je hierarhično urejena in jo sestavljajo štiri vrste (sloji): 1. *brahmani* (tudi: *brahmini*) ali duhovniška kasta; 2. *kšatrija*: druga, vojaška kasta; njim so zaupane politične in vojaške pristojnosti; 3. *vaišja* ali trgovci in 4. *šudra* ali delavci (dninarji, služabniki). Prve tri kaste so obredno čiste in vodilne na družbenem ter gospodarskem področju (imenujejo jih tudi »dvakrat rojeni« – »twice born«). Četrta kasta velja za obredno »sumljivo« ali »vprašljivo« (suspect), družbeno in gospodarsko je podrejena (to so »enkrat rojeni« – »once born«). Zunaj te strukture je samo v Indiji 160–180 milijonov ljudi, ki jih označujejo kot »zunajkastni« (»Outcastes«), »nedotakljivi« (»Untouchables«), »zunanja kasta« (»Exterior caste«), »zatirana/nizka kasta« (»Depressed caste«) ali »parija« (»Pariah«), ali tudi: »Daliti« (»Dalits«) ali »zlomljeno ljudstvo« (»broken people«). Izraz »Daliti« ne označuje dodatne, posebne kastne identitete ampak hoče dati ime kolektivnemu gibanju, ki je usmerjeno proti kastnemu sistemu.

Po drugi strani je spreobračanje (conversion) eden od izzivov na globalnem prizorišču, kjer je treba ohranjati ravnotežje med oznanjevanjem evangelija in medverstvenimi odnosi. Indijski Daliti bi trdili, da je bilo njihovo spreobračanje od hinduizma h krščanstvu pomembna oblika dalitskega nestrinjanja (dissent). Ob začetku prve svetovne vojne je samo en milijon kristjanov v Indiji pripadal Dalitom, danes jih je ok. 24 milijonov. Spreobračanje h krščanstvu, ki se je često dogajalo na ukaz samih zatiranih skupin »zunajkastnih«, je postalo izziv ne le višji kasti hindujcev, ampak tudi višji kasti spreobrnjencev v krščanstvo in celo samim misijonarjem. Žal ta dejstva niso bila deležna velike pozornosti: »Zgodovina dalitskih kristjanov je bila povsem drugorazredna zgodba v mnogo obširnejši zgodbi misijonov ali Cerkva...« (Webster John C. B.).

Daliti še vedno doživljajo zatiranje in izključevanje in sicer do te mere, da se morejo počutiti bolj izenačene in vpletene v skupen boj z »Daliti« znotraj drugih verstev kakor znotraj

krščanske skupnosti. To pohujšanje mora postati izziv vsem kristjanom in priložnost, da se vprašajo, kako daleč sega in kako celostno je njihovo prizadevanje za edinost kristjanov.

Cerkve ostajajo zavzete za edinost

Sredi številnih izzivov so se Cerkve v Indiji trudile, da bi ostale zveste svoji usmeritvi in počasi rastejo, ko krepijo ekumensko partnerstvo in ustvarjajo nova področja služenja. Ker so Cerkve manjšina v družbi, so bile včasih primorane boriti se za obstanek, namesto da bi zavestno in pogumno vršile svoje pričevanje v Indiji. Navzočnost kristjanov v Indiji se mora graditi kot »prihodnost tistih, ki so sedaj brez upanja ... Kristusov križ, skupnost okoli trpečega Kristusa in znamenje zatiranega stvarstva – vse to potrjuje, kako potrebna je navzočnost kristjanov« (Jürgen Moltmann).

Pomembni mejniki v zgodovini molitve za krščansko edinost

ok. 1740 Škotska:

Na Škotskem vznikne binško gibanje, ki je povezano s Severno Ameriko. Prenovitevno oznanilo tega gibanja vključuje molitev za vse Cerkve in skupaj z njimi.

1820 James H. Stewart:

Oče James Haldane Stewart objavi »Predloge za vesoljno zedinjenje kristjanov, da bi prejeli Svetega Duha«.

1840 Ignacij Spencer:

Oče Ignacij Spencer, ki prestopi v katoliško Cerkev, predlaga ustanovitev Molitvene zveze za edinost.

1867 Lambeth:

Prva konferenca anglikanskih škofov v palači Lambeth (London) v predgovoru k svojim sklepom poudari molitev za edinost.

1894 Leon XIII.:

Papež Leon XIII. priporoča molitveno osmino za edinost v zvezi z binškim praznikom.

1908 Paul Watson:

Na pobudo očeta Paula Watsona se obhaja »osmina za cerkveno edinost«.

1926 Vera in cerkvena ureditev:

Gibanje Vera in cerkvena ureditev (Faith and Order) začne izdajati Predloge za molitveno osmino za krščansko edinost.

1935 Paul Couturier:

Francoski opat Paul Couturier postane zagovornik »Svetovne molitvene osmine za edinost kristjanov« in sicer za takšno edinost, kakršno hoče Kristus in na način, kakor jo on hoče.

1958 »Krščanska edinost«:

Center »Krščanska edinost« iz Lyona v Franciji začne pripravljati témo za molitveno osmino v sodelovanju s komisijo *Vera in cerkvena ureditev* pri *Svetovnem svetu Cerkev*.

1964 Drugi vatikanski koncil:

Odlok o ekumenizmu Drugega vat. koncila zapiše, da je molitev duša ekumenskega gibanja in spodbuja uveljavljanje Molitvene osmine za edinost kristjanov.

1966 *Vera in cerkvena ureditev* in *Tajništvo za edinost*:

Komisija *Vera in cerkvena ureditev* ter *Tajništvo za edinost* (sedaj: *Papeški svet za edinost kristjanov*) se odločita, da bosta vsako leto skupaj pripravljala besedilo za teden edinosti.

1968 Molitvena osmina za edinost se prvič obhaja na osnovi tako pripravljenih besedil.

1994 Mednarodna skupina, ki pripravlja besedila, se razširi in pritegne k udeležbi dve laični ekumenski organizaciji: Svetovno zvezo krščanskih združenj fantov (YMCA) in Svetovno zvezo krščanskih združenj deklet (YWCA).

2004 Dosežen je dogovor, da gradivo za molitveno osmino skupaj pripravita in objavita v enotni obliki obe ustanovi: komisija *Vera in cerkvena ureditev* pri Svetovnem svetu Cerква ter *Papeški svet za edinost kristjanov*.

2008 Obhajanje stoletnice molitvene osmine za edinost kristjanov – prvič so takšno osmino (Church Unity Octave) obhajali leta 1908.

Gradivo je po skupni predlogi *Papeškega sveta za edinost kristjanov* in *Svetovnega sveta Cerква* pripravil Slovenski ekumenski svet, Ljubljana, Poljanska cesta 4. Izvirno gradivo v več jezikih je dostopno na naslednjih internetnih straneh:

<http://www.oikoumene.org/fileadmin/files/wcc-main/documents/p2/2013/WOP2013eng.pdf>

http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/chrstuni/sub-index/index_weeks-prayer.htm

Svetopisemsko besedilo je vzeto iz Slovenskega standardnega prevoda Svetega pisma (SSP). Copyright © 1996, 1997 Društvo Svetopisemska družba Slovenije, z dovoljenjem. Vse pravice pridržane.

Odgovarja: škof dr. Peter Štumpf, predsednik Slovenskega ekumenskega sveta.